

Comhairle an
Aontais Eorpaigh

An Bhruiséal, 23 Samhain 2023
(OR. en)

15664/23

LIMITE

TELECOM 342
COMPET 1139
MI 1005
CODEC 2196

Comhad Idirinstitiúideach:
2023/0046(COD)

NÓTA

ó:	Coiste na mBuanionadaithe (Cuid 1)
chuig:	An Chomhairle
Uimh. an doic. roimhe seo:	15461/23
Uimh. an doic. ón gCoim.:	6845/23
Ábhar:	Togra le haghaidh Rialachán ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir le bearta chun an costas a laghdú a bhaineann le líonraí cumarsáide leictreonaí gigighiotáin a imscaradh agus lena n-aisghairtear Treoir 2014/61/AE (an tAcht um Bonneagar Gigighiotáin) - Cur chuige ginearálta

I. RÉAMHRÁ

1. Ghlac an Coimisiún an togra le haghaidh Rialachán maidir le bearta chun an costas a laghdú a bhaineann le líonraí cumarsáide leictreonaí gigighiotáin a imscaradh agus lena n-aisghairtear Treoir 2014/61/AE (an tAcht um Bonneagar Gigighiotáin)¹ an 23 Feabhra 2023.

¹ 6845/23.

2. Is é príomhchuspóir an togra, atá bunaithe ar Airteagal 114 CFAE, costais neamhriachtanach arda imscaradh an bhonneagair cumarsáide leictreonaí a laghdú, ar costais iad a chruthaítear, go pointe, leis na nósanna imeachta deonaithe ceadanna roimh imscaradh nó uasghrádú na líonraí; dlús a chur le himscaradh an bhonneagair; deimhneacht dhlíthiúil agus trédhearcacht a sholáthar agus foráil a dhéanamh do phróisis phleanála agus imscartha níos éifeachtúla d'oibreoirí líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí.

II. AN OBAIR SNA hINSTITIÚIDÍ EILE

3. I bParlaimint na hEorpa, is é an Coiste um Thionsclaíocht, um Thaighde agus um Fhuinneamh (ITRE) a ainmníodh le bheith freagrach as an gcomhad. Is é an feisire Alin Mituta (Renew, RO) an rapóirtéir. Caitheadh vóta ar an sainordú ag an seisiún iomlánach an 3 Deireadh Fómhair 2023.
4. Thug Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa a thuairim uaidh maidir leis an togra an 12 Iúil 2023. Tá sé cinnte ag Coiste Eorpach na Réigiún gan aon tuairim a thabhairt uaidh maidir leis an togra seo.

III. AN OBAIR SA CHOMHAIRLE

5. Sa Chomhairle, is ar an Meitheal um Theileachumarsáid agus um an tSochaí Faisnéise (dá ngairtear anseo feasta: WP TELECOM) a cuireadh freagracht as scrúdú an togra. D'ullmhaigh an Uachtaránacht ceithre thogra comhréitigh, tograí a pléadh ag trí chruinniú déag de WP TELECOM idir an 7 Márta agus an 14 Samhain 2023.
6. Chomhaontaigh WP TELECOM, ag an gcruinniú deireanach a bhí aici an 14 Samhain 2023, téacs an togra a chur ar aghaidh chuig Coiste na mBuanionadaithe.

7. An 22 Samhain 2023, d'fhormhuinigh COREPER an téacs mar a leagtar amach é san Iarscríbhinn a ghabhann leis an nóta seo, chinn sé é a chur faoi bhráid na Comhairle agus molann sé go nglacfadh an Chomhairle cur chuige ginearálta maidir leis an togra ag an gcruinniú a bheidh ag an gComhairle Iompair, Teileachumarsáide agus Fuinnimh (Teileachumarsáid) an 5 Nollaig 2023.

IV. CONCLÚID

8. Iarrtar ar an gComhairle, ag an gcruinniú a bheidh ag an gComhairle Iompair, Teileachumarsáide agus Fuinnimh (Teileachumarsáid) an 5 Nollaig 2023, a cur chuige ginearálta a ghlacadh i ndáil leis an Togra maidir le bearta chun an costas a laghdú a bhaineann le líonraí cumarsáide leictreonaí gigighiotáin a imscaradh agus lena n-aisghairtear Treoir 2014/61/AE (an tAcht um Bonneagar Gigighiotáin), mar a leagtar amach é san Iarscríbhinn a ghabhann leis an doiciméad seo.

2023/0046 (COD)

Togra le haghaidh

RIALACHÁN Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE

**maidir le bearta chun an costas a laghdú a bhaineann le líonraí cumarsáide leictreonaí
gigighiotáin a imscaradh agus lena n-aisghairtear Treoir 2014/61/AE
(An tAcht um Bonneagar Gigighiotáin)**

Téacs atá ábhartha maidir le LEE

TÁ PARLAIMINT NA hEORPA AGUS COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,

Ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, agus go háirithe Airteagal 114 de,

Ag féachaint don togra ón gCoimisiún Eorpach,

Tar éis dóibh an dréachtghníomh reachtach a chur chuig na parlaimintí náisiúnta,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa²,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste na Réigiún³,

Ag gníomhú dóibh i gcomhréir leis an ngnáthnós imeachta reachtach,

De bharr an mhéid seo a leanas:

- (1) Tá athrú ó bhonn á dhéanamh ag an ngeilleagar digiteach ar an margadh inmheánach le 10 mbliana anuas. Tá fíis ag an Aontas de gheilleagar digiteach bunaithe ar nascacht shlán den scoth a rachaidh chun tairbhe ar bhonn inbhuanaithe do gach duine agus gach áit san Eoraip ó thaobh na heacnamaíochta agus na sochaí de. Tá bonneagar digiteach ardcháilíochta atá bunaithe ar líonraí fíor-ardacmhainneachta mar bhonn taca le beagnach gach earnáil de gheilleagar nua-aimseartha nuálach. Tá tábhacht straitéiseach leis sin maidir le comhtháthú sóisialta agus críochach agus maidir le hiomaíochas agus ceannaireacht dhigiteach an Aontais ar an iomlán. Dá bhrí sin, ba cheart an deis a bheith ag daoine agus ag na hearnálacha príobháideacha agus poiblí a bheith rannpháirteach sa gheilleagar digiteach.

² IO C., lch.

³ IO C., lch.

- (2) Le linn phaindéim COVID-19, cuireadh dlús breise le forbairt thapa na dteicneolaíochtaí, leis an bhfás easpóntúil ar thrácht leathanbhanda agus leis an éileamh méadaitheach ar ardascacht fíor-ardacmhainneachta. Mar thoradh air sin, baineadh amach na spriocanna a leagadh síos sa Chlár Oibre Digiteach in 2010⁴ den chuid is mó, ach tá siad imithe i léig freisin. Tháinig méadú ar an sciar teaghlach a bhfuil rochtain acu ar luasanna idirlín 30 Mbps ó 58,1 % in 2013 go 90 % in 2022. Níl infhaighteacht 30 Mbps slán i bhfad na haimsire a thuilleadh agus níl sí ailínithe leis na cuspóirí nua a leagtar amach i dTreoir (AE) 2018/1972 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle⁵ maidir le nascacht agus infhaighteacht fhorleathan líonraí fíor-ardacmhainneachta a áirithiú. Dá bhrí sin, i gCinneadh (AE) 2022/2481 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle⁶, leag an tAontas síos spriocanna nuashonraithe do 2030 a chomhfhreagraíonn níos fearr do riachtanais nascachta a mheastar a bheidh ann sa todhchaí, is é sin gur cheart teaghlaigh uile na hEorpa a bheith cumhdaithe le líonra gigighiotáin, agus gur cheart cumhdach 5G a bheith ag na limistéir uile a bhfuil daonra iontu.
- (3) Chun na spriocanna sin a bhaint amach, tá gá le beartais chun dlús a chur le himscaradh líonraí fíor-ardacmhainneachta fosaithe agus gan sreang ar fud an Aontais agus chun na costais a bhaineann leis an imscaradh sin a laghdú, lena n-áirítear pleanáil chuí, comhordú agus laghdú ar ualaí riaracháin.
- (4) *scriosta*
- (5) Beidh infheistíocht shubstaintiúil de dhíth chun líonraí fíor-ardacmhainneachta (mar a shainmhínítear i dTreoir (AE) 2018/1972) a leathadh amach ar fud an Aontais agus is cuid mhór den infheistíocht sin é costas na n-oibreacha innealtóireachta sibhialta. Trí bhonneagar fisiceach a chomhroinnt, chuirfí teorainn leis an ngá atá le hoibreacha innealtóireachta sibhialta costasacha agus d'fhágfaí go mbeadh leathadh amach ardleibhéil leathanbhanda níos éifeachtaí.
- (6) Is féidir cuid mhór de na costais a bhaineann le líonraí fíor-ardacmhainneachta a imscaradh a chur i leith neamhéifeachtúlachtaí sa phróiseas maidir le leathadh amach a bhaineann leis na nithe seo a leanas: (i) an úsáid a bhaintear as bonneagar éighníomhach atá ann cheana (amhail duchtanna, seolphíobáin, dúnphoill, caibinéid, cuailí, crainn, suiteálacha aeróige, túir agus struchtúir tacaíochta eile); (ii) scrogaill a bhaineann le comhordú na n-oibreacha sibhialta; (iii) nósanna imeachta riaracháin um cheadanna a dheonú atá ródhian; agus (iv) scrogaill a bhaineann le líonraí a imscaradh laistigh den fhoirgneamh, a bhíonn ina gcúis le constaicí airgeadais arda, go háirithe i gceantair thuaithe.

⁴ Teachtaireacht ón gCoimisiún chuig Parlaimint na hEorpa, chuig an gComhairle, chuig an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa agus chuig Coiste na Réigiún, 19.5.2010, COM(2010)245.

⁵ Treoir (AE) 2018/1972 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Nollaig 2018 lena mbunaítear Cód Eorpach um Chumarsáid Leictreonach (IO L 321, 17.12.2018, lch. 36).

⁶ Cinneadh (AE) 2022/2481 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 14 Nollaig 2022 lena mbunaítear Clár Beartais 2030 don Deacáid Dhigiteach (IO L 323, 19.12.2022, lch. 4).

- (7) I dTreoir 2014/61/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle⁷, a glacadh mar fhreagairt ar an ngá atá leis na costais a laghdú a bhaineann le leathanbhanda a imscaradh, bhí bearta maidir le comhroinnt bonneagair, comhordú oibreacha sibhialta agus laghdú ar ualaí riaracháin. Chun leathadh amach líonraí fíor-ardacmhainneachta, lena n-áirítear snáithín agus 5G, a éascú a thuilleadh, d'iarr an Chomhairle Eorpach sna Conclúidí uaithe an 9 Meitheamh 2020 maidir le Todhchaí Dhigiteach na hEorpa a Mhúnlú go dtabharfaí pacáiste beart breise isteach chun tacú le riachtanais imscartha líonraí atá ann faoi láthair agus atá ag teacht chun cinn, lena n-áirítear trí athbhreithniú a dhéanamh ar Threoir 2014/61/AE.
- (8) Leis na bearta a leagtar amach i dTreoir 2014/61/AE, rannchuidíodh le líonraí cumarsáide leictreonaí ardluais a imscaradh ar chostas níos lú. Mar sin féin, ba cheart na bearta sin a neartú chun costais a laghdú a thuilleadh agus chun dlús a chur le himscaradh líonraí.
- (9) Na bearta sin a bhfuil sé d'aidhm acu an úsáid a bhaintear as bonneagair phoiblí agus phríobháideacha atá ann cheana a dhéanamh níos éifeachtúla agus costais agus bacainní a laghdú maidir le hoibreacha nua innealtóireachta sibhialta a dhéanamh, ba cheart dóibh rannchuidiú go mór lena áirithiú go n-imscarfar líonraí fíor-ardacmhainneachta go tapa agus go forleathan. Ba cheart do na bearta sin iomaíocht éifeachtach a choinneáil ar bun gan dochar a dhéanamh do shábháilteacht, do shlándáil agus d'oibriú rianúil an bhonneagair atá ann cheana.
- (10) Ghlac roinnt Ballstát bearta chun na costais a laghdú a bhaineann le leathadh amach leathanbhanda, lena n-áirítear trí dhul thar fhorálacha Threoir 2014/61/AE. Tá na bearta sin fós an-difriúil ó Bhallstát go chéile, áfach, agus chonacthas torthaí éagsúla ar fud an Aontais mar gheall orthu. Dá ndéanfaí cuid de na bearta sin a mhéadú ar fud an Aontais agus dá ndéanfaí bearta treisithe nua, d'fhéadfadh sé sin rannchuidiú go mór le feidhmiú níos fearr an mhargaidh aonair dhigitigh. Thairis sin, cuireann difríochtaí maidir le ceanglais rialála agus cur chun feidhme neamhréireach rialacha an Aontais cosc ar chomhar idir cuideachtaí fiontais uaireanta. D'fhéadfadh na difríochtaí bacainní ar iontráil a chruthú do ghnóthais nua a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí nó saoráidí gaolmhara nó atá údaraithe iad a sholáthar, mar a shainmhínítear i dTreoir (AE) 2018/1972 ('oibreoirí'). D'fhéadfadh na difríochtaí sin deireadh a chur le deiseanna nua gnó freisin, rud a chuirfeadh bac ar fhorbairt margaidh inmheánaigh chun bonneagair fhisiceacha a úsáid agus a imscaradh le haghaidh líonraí fíor-ardacmhainneachta. Thairis sin, leis na bearta ar tugadh fógra ina leith sna treochláir náisiúnta agus sna tuarascálacha cur chun feidhme a ghlac na Ballstáit faoi Mholadh (AE) 2020/1307 ón gCoimisiún⁸, ní chumhdaítear gach réimse de Threoir 2014/61/AE ná ní thugtar aghaidh ar gach saincheist ar bhealach comhsheasmhach iomlán. Is amhlaidh atá d'ainneoin a fhíor-riachtanaí atá sé beart a dhéanamh ar fud an phróisis iomláin maidir le leathadh amach agus ar fud earnálacha chun tionchar comhleanúnach nach beag a bhaint amach.

⁷ Treoir 2014/61/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 15 Bealtaine 2014 maidir le bearta chun an costas a laghdú a bhaineann le líonraí cumarsáide leictreonaí ardluais a imscaradh (IO L 155, 23.5.2014, lch. 1).

⁸ Moladh (AE) 2020/1307 ón gCoimisiún an 18 Meán Fómhair 2020 maidir le bosca uirlisí coiteann an Aontais chun an costas a laghdú a bhaineann le líonraí fíor-ardacmhainneachta a imscaradh agus rochtain thráthúil agus neamhdhíobhálach don infheistíocht ar speictream raidió 5G a áirithiú, d'fhonn nascacht a chothú chun tacú le téarnamh eacnamaíoch ó ghéarchéim COVID-19 san Aontas (IO L 305, 21.9.2020, lch. 33).

- (11) Tá sé d'aidhm ag an Rialachán seo cearta agus oibleagáidí is infheidhme ar fud an Aontais a neartú agus a chomhchuibhiú chun dlús a chur le feidhmiú céimneach líonraí fíor-ardacmhainneachta agus comhordú trasearnála, lena n-áirítear croí-líonraí agus líonraí atá réidhe do 5G. Cuideoidh sin le gnóthais a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí, nó atá údaraithe é sin a dhéanamh, barainneachtaí scála a bhaint amach. D'fhéadfadh easpa nascachta ardcháilíochta san Aontas éifeacht iartheachtach láidir a bheith aici ar an trádáil agus ar an soláthar seirbhísí trasteorann, ós rud é nach féidir mórán seirbhísí a sholáthar ach amháin i gcás ina bhfuil líonra a fheidhmíonn go leormhaith i bhfeidhm ar fud an Aontais. Cé go n-áirithítear cothrom iomaíochta níos fearr, ní choisceann an Rialachán seo rialacha níos déine ná níos mionsonraithe maidir le bearta náisiúnta i gcomhréir le dlí an Aontais chun úsáid chomhpháirteach an bhonneagair fhisicigh atá ann cheana a chur chun cinn nó a chumasáíonn imscaradh níos éifeachtúla bonneagair fhisicigh nua trí na cearta agus na hoibleagáidí a leagtar síos sa Rialachán seo a chomhlánú nó trí dhul thar na cearta agus na hoibleagáidí sin agus lena soláthraítear réitigh chun a chuspóirí a bhaint amach ar bhealach níos fearr. Mar shampla, d'fhéadfadh na Ballstáit dul níos faide ná na forálacha maidir le comhordú oibreacha sibhialta trína gcur i bhfeidhm freisin maidir le tionscadail a chistítear go príobháideach freisin nó d'fhéadfaidís a cheangal go soláthrófaí tuilleadh faisnéise maidir le bonneagar fisiceach nó oibreacha sibhialta atá beartaithe do phointe faisnéise aonair i bhformáid leictreonach, nó trí spriocdhátaí níos giorra a chur i bhfeidhm, ar choinníoll nach sáróidís dlí an Aontais, lena n-áirítear forálacha an Rialacháin seo.
- (12) Chun deimhneacht dhlíthiúil a áirithiú, lena n-áirítear maidir le bearta rialála sonracha a fhorchuirtear faoi Threoir (AE) 2018/1972, faoi Chuid II, Teideal II, Caibidlí II go IV agus faoi Threoir 2002/77/CE⁹, ba cheart forlámhas a bheith ag forálacha na dtreoracha sin ar an Rialachán seo. Tá an Rialachán seo gan dochar don fhéidearthacht atá ag na húdaráis rialála náisiúnta bearta a choinneáil ar bun nó a thabhairt isteach nach dtagann faoi raon feidhme an Rialacháin seo, mar shampla oibleagáidí rochtana le haghaidh sreangú laistigh den fhoirgneamh, i gcomhréir le Treoir (AE) 2018/1972.
- (13) D'fhéadfadh sé a bheith i bhfad níos éifeachtúla d'oibreoirí, go háirithe iontrálaithe nua, bonneagar fisiceach atá ann cheana a athúsáid, lena n-áirítear bonneagar ó fhóntais eile, chun líonraí fíor-ardacmhainneachta nó saoráidí gaolmhara a leathadh amach. Is amhlaidh atá, go háirithe, i limistéir nach bhfuil líonra cumarsáide leictreonaí oiriúnach ar fáil iontu nó ina bhféadfadh sé nach mbeadh sé indéanta go heacnamaíoch bonneagar fisiceach nua a thógáil. Thairis sin, féadfaidh sineirgí ar fud earnálacha laghdú mór a chur ar an gá atá le hoibreacha sibhialta a bhaineann le himscaradh líonraí fíor-ardacmhainneachta. Leis an athúsáid sin, is féidir na costais shóisialta agus chomhshaoil a bhaineann leis na hoibreacha sin a laghdú freisin, amhail truailliú, torann agus brú tráchta. Dá bhrí sin, ba cheart feidhm a bheith ag an Rialachán seo ní hamháin maidir le hoibreoirí ach ba cheart feidhm a bheith aige freisin maidir le húinéirí nó sealbhóirí cirt chun úsáid a bhaint as bonneagar fisiceach forleathan uileláithreach atá oiriúnach chun eilimintí de líonraí cumarsáide leictreonaí a óstáil, amhail líonraí fisiceacha chun leictreachas, gás, uisce agus córais chamrais agus draenála a sholáthar agus seirbhísí téimh agus iompair a sholáthar. I gcás sealbhóirí ceart, ní athraíonn sé sin aon cheart maoine atá ag tríú páirtithe. Nuair is infheidhme, ba cheart cearta tionóntaí a chur san áireamh chun na críche sin freisin.

⁹ Treoir 2002/77/CE ón gCoimisiún an 16 Meán Fómhair 2002 maidir le hiomaíocht sna margáí do líonraí agus seirbhísí cumarsáide leictreonaí ([IO L 249, 17.9.2002, lch. 21](#)).

- (14) Chun feabhas a chur ar imscaradh líonraí fíor-ardacmhainneachta sa mhargadh inmheánach, ba cheart cearta a leagan síos sa Rialachán seo chun gur féidir le gnóthais a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí nó saoráidí gaolmhara (lena n-áirítear gnóthais de chineál poiblí) rochtain a fháil ar bhonneagar fisiceach gan beann ar shuíomh an bhonneagair sin faoi théarmaí cothroma agus réasúnta i gcomhréir le gnáthfheidhmiú ceart maoin. Ba cheart an oibleagáid maidir le rochtain a thabhairt ar an mbonneagar fisiceach a bheith gan dochar do chearta úinéir na talún nó an fhoirgnimh ina bhfuil an bonneagar suite.
- (15) Agus forbairt thapa sholáthraithe an bhonneagair fhisicigh gan sreang amhail ‘cuideachtaí túir’ á cur san áireamh go háirithe, chomh maith leis an ról tábhachtach atá acu mar sholáthraithe rochtana ar bhonneagar fisiceach atá oiriúnach chun eilimintí de líonraí cumarsáide leictreonaí gan sreang a shuiteáil, amhail 5G, ba cheart an sainmhiniú ar ‘oibreoir líonra’ a leathnú thar ghnóthais a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí nó atá údaraithe iad a sholáthar agus oibreoirí cineálacha eile líonraí, amhail líonraí iompair, gáis nó leictreachais, chun gnóthais a sholáthraíonn saoráidí gaolmhara a áireamh, agus dá bhrí sin, beidh siad faoi réir na n-oibleagáidí agus na tairbhí uile a leagtar amach sa Rialachán, seachas na forálacha maidir le bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh agus rochtain.
- (15a) Féadfaidh na Ballstáit na hoibleagáidí a leagtar amach sa Rialachán seo a leathnú chuig comhlachtaí nach dtagann faoina raon feidhme, mar shampla aonaid eagraíochtúla nach dtugtar pearsantacht dhlítheanach dóibh le dlí, a bhfuil inniúlacht dhlíthiúil acu agus ar féidir leo páirt iomlán a ghlacadh in idirbhearta eacnamaíocha, nó gnóthais a bhfuil lamháltas acu ó chomhlachtaí poiblí.
- (16) I bhfianaise an mhéid ísil difreála eatarthu, is minic a fhéadfaidh saoráidí fisiceacha líonraí raon leathan eilimintí de líonraí cumarsáide leictreonaí a óstáil an tráth céanna gan dochar a dhéanamh don phríomhsheirbhís a sholáthraítear agus gan ach costais bheaga oiriúnaithe a bheith i gceist. Áirítear ar na gnéithe sin gnéithe atá in ann líonraí fíor-ardacmhainneachta a sheachadadh i gcomhréir le prionsabal na neodrachta teicneolaíche. Dá bhrí sin, maidir le bonneagar fisiceach nach bhfuil beartaithe leis ach eilimintí eile de líonra a óstáil gan bheith ina eilimint ghníomhach den líonra é féin, is féidir, i bprionsabal, úsáid a bhaint as an mbonneagar sin chun cáblaí nó trealamh cumarsáide leictreonaí nó aon eilimint eile de líonraí cumarsáide leictreonaí a chur ann, gan beann ar an úsáid a bhaintear as faoi láthair nó ar a úinéir, cúiseanna imní slándála nó leasanna gnó úinéir an bhonneagair amach anseo. I bprionsabal, is féidir bonneagar fisiceach líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí a úsáid chun eilimintí líonraí eile a chur ann freisin. Dá bhrí sin, i gcásanna iomchuí, féadfaidh oibreoirí líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí rochtain a thabhairt ar a líonraí ionas gur féidir líonraí eile a imscaradh. Gan dochar don leas ginearálta sonrach a bhaineann le soláthar na príomhsheirbhíse a shaothrú, ba cheart sineirgí idir oibreoirí líonra a spreagadh an tráth céanna chun rannchuidiú leis na spriocanna digiteacha a leagtar amach i gCinneadh (AE) 2022/2481 a bhaint amach.

- (17) In éagmais eisceacht a bhfuil údar cuí léi, is féidir le heilimintí an bhonneagair fhisicigh atá faoi úinéireacht nó faoi rialú comhlachtaí earnála poiblí, fiú nuair nach cuid de líonra iad, eilimintí de líonra cumarsáide leictreonaí a óstáil freisin agus sa chásanna sin ba cheart iad a chur ar fáil chun suiteáil eilimintí líonra de líonraí fíor-ardacmhainneachta a éascú, go háirithe líonraí gan sreang. I measc na samplaí d'eilimintí an bhonneagair fhisicigh tá foirgnimh, lena n-áirítear a ndíonta agus codanna dá n-aghaidheanna, bealaí isteach ar fhoirgnimh, agus aon sócmhainn eile, lena n-áirítear troscán sráide, mar shampla cuailí solais, comharthaí sráide, soilse tráchta, cláir fógraí, frámaí dola, stadanna bus agus trambhealaí agus stáisiúin mheitreo agus iarnróid. Is faoi na Ballstáit atá sé catagóirí sonracha bonneagair fhisicigh a shainaithint atá faoi úinéireacht nó faoi rialú comhlachtaí earnála poiblí ina gcóir nach féidir feidhm a bheith ag oibleagáidí rochtana maidir leo, mar shampla, ar chúiseanna a bhaineann le luach ailtireachta, stairiúil, reiligiúnach nó comhshaoil.
- (18) Ba cheart an Rialachán seo a bheith gan dochar d'aon choimirce shonrach is gá chun slándáil náisiúnta, sábháilteacht agus sláinte phoiblí agus slándáil agus sláine na líonraí a áirithiú, go háirithe bonneagar criticiúil, mar a shainmhínítear sa dlí náisiúnta, agus chun a áirithiú nach ndéanfar difear don phríomhsheirbhís atá á soláthar ag an oibreoir líonra, go háirithe i líonraí a úsáidtear chun uisce a sholáthar atá beartaithe lena thomhailt ag an duine. Le rialacha ginearálta sa reachtaíocht náisiúnta, áfach, lena dtoirmisctear ar oibreoirí líonra dul i mbun caibidlíochta faoi rochtain ar bhonneagair fhisiceacha a thabhairt do ghnóthais a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí nó saoráidí gaolmhara nó atá údaraithe iad a sholáthar, d'fhéadfaí cosc a chur ar mhargadh a chruthú le haghaidh rochtain ar bhonneagar fisiceach. Dá bhrí sin, ba cheart deireadh a chur leis na rialacha sin. An tráth céanna, leis na bearta a leagtar amach sa Rialachán seo, níor cheart cosc a chur ar na Ballstáit oibreoirí fóntais a dhreasú chun rochtain a thabhairt ar bhonneagar trí ioncam a ghintear ón rochtain ar a mbonneagar fisiceach a eisiamh agus taraifí na n-úsáideoirí deiridh as a bpríomhghníomhaíochtaí á ríomh, i gcomhréir le dlí an Aontais is infheidhme.
- (19) Chun deimhneacht dhlíthiúil a áirithiú agus ualaí díréireacha ar oibreoirí líonra a sheachaint, ar ualaí iad a eascraíonn as dhá chóras rochtana ar leith a chur i bhfeidhm go comhuaineach ar an mbonneagar fisiceach céanna, níor cheart bonneagar fisiceach atá faoi réir oibleagáidí rochtana arna bhforchur ag údaráis rialála náisiúnta de bhun Threoir (AE) 2018/1972 nó oibleagáidí rochtana a eascraíonn as cur i bhfeidhm rialacha an Aontais maidir leis an státchabhair, níor cheart an bonneagar sin a bheith faoi réir oibleagáidí rochtana a leagtar amach sa Rialachán seo a fhad a fhanfaidh oibleagáidí rochtana den sórt sin i bhfeidhm. Mar sin féin, ba cheart feidhm a bheith ag an Rialachán seo i gcás inar fhorchuir údarás rialála náisiúnta oibleagáid rochtana faoi Threoir (AE) 2018/1972 lena gcuirtear teorainn leis an úsáid is féidir a bhaint as an mbonneagar fisiceach lena mbaineann. Mar shampla, d'fhéadfadh sé sin tarlú nuair a iarrann oibreoir, a bhfuil sé beartaithe aige stáisiún bhunáite a nascadh, rochtain ar bhonneagar fisiceach atá ann cheana, bonneagar ar a bhforchuirtear oibleagáidí rochtana sa mhargadh maidir le rochtain ar thuilleadh tiomnaithe mórdhíola¹⁰.

¹⁰ Moladh (AE) 2020/2245 ón gCoimisiún an 18 Nollaig 2020 maidir le margaí ábhartha táirgí agus margaí ábhartha seirbhísí laistigh den earnáil cumarsáide leictreonaí a fhéadfar a chur faoi réir rialáil ex ante i gcomhréir le Treoir (AE) 2018/1972 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena mbunaítear an Cód um Chumarsáid Leictreonach Eorpach, 18.12.2020, C(2020) 8750, IO L 439, 29.12.2020, lch. 23.

- (20) Chun comhréireacht a áirithiú agus dreasachtaí infheistíochta a chaomhnú, ba cheart an ceart a bheith ag oibreoir líonra nó ag comhlacht earnála poiblí rochtain ar bhonneagar fisiceach sonrach a dhiúltú ar chúiseanna oibiachtúla a bhfuil údar cuí leo. Go háirithe, d'fhéadfadh sé nach mbeadh bonneagar fisiceach, ar iarradh rochtain air, oiriúnach go teicniúil de bharr imthosca sonracha, nó mar gheall ar an easpa spáis atá ann faoi láthair nó mar gheall ar riachtanais spáis a bheidh ann amach anseo a léirítear go leordhóthanach, mar shampla, i bpleananna infheistíochta atá ar fáil go poiblí. Chun aon saobhadh iomaíochta a d'fhéadfadh a bheith ann a sheachaint nó aon mhí-úsáid a sheachaint a d'fhéadfaí a bhaint as na coinníollacha chun rochtain a dhiúltú, ba cheart údar cuí a bheith le haon diúltú den sórt sin agus ba cheart é a bhunú ar chúiseanna oibiachtúla mionsonraithe. Mar shampla, ní mheasfaí cúiseanna den sórt sin a bheith oibiachtúil i gcás ina n-imscarann gnóthas a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí nó atá údaraithe iad sholáthar bonneagar fisiceach a bhúil le hoibreacha sibhialta a chomhordú le hoibreoir líonra nach oibreoir líonraí cumarsáide leictreonaí é agus i gcás ina ndiúltaíonn an gnóthas rochtain a dheonú bunaithe ar easpa spáis a líomhnaítear a bheith ann chun na heilimintí de líonraí fíor-ardacmhainneachta a óstáil, rud a eascraíonn as cinntí a rinne an gnóthas atá faoina rialú. I gcás den sórt sin, d'fhéadfadh saobhadh iomaíochta teacht chun cinn mura bhfuil aon líonra fíor-ardacmhainneachta eile sa limistéar lena mbaineann an iarraidh ar rochtain. Ar an gcaoi chéanna, in imthosca sonracha, d'fhéadfadh sé go gcuirfí sábháilteacht nó sláinte phoiblí nó sláine agus slándáil an líonra i mbaol, lena n-airítear sláine agus slándáil líonra an bhonneagair chriticiúil, nó go gcuirfí soláthar na seirbhísí a sholáthraítear go príomha tríd an mbonneagar céanna i mbaol dá ndéanfaí é a chomhroinnt. Thairis sin, i gcás ina soláthraíonn an t-oibreoir líonra modhanna inmharthana rochtana fisicí mórdhíola éighníomhaí eile ar líonraí cumarsáide leictreonaí a chomhlíonfadh riachtanais an iarrthóra ar rochtain, mar shampla snáithín optúil dorcha nó díchuachadh snáithíní, d'fhéadfadh rochtain ar an mbonneagar fisiceach foluiteach drochthionchar eacnamaíoch a imirt ar a shamhail ghnó, go háirithe ar shamhail ghnó oibreoirí mórdhíola amháin, agus ar dhreasachtaí chun infheistíocht a dhéanamh. Ní chuireann an Rialachán seo cosc ar Bhallstát srian a chur leis na coinníollacha maidir le rochtain a dhiúltú de thoradh rogha mhalartach a bheith ar fáil i ndáil le snáithín optúil dorcha nó díchuachadh snáithíní i gcás nach dtabharfaí leis na táirgí sin, sa mhargadh ábhartha, modh malartach inmharthana rochtana fisicí mórdhíola éighníomhacha ar líonraí cumarsáide leictreonaí. D'fhéadfadh dubailt neamhéifeachtúil bonneagair fhisicigh a bheith i gceist leis freisin. Sa mheasúnú ar chineál cothrom réasúnta na dtéarmaí agus na gcoinníollacha le haghaidh modhanna malartacha rochtana fisicí mórdhíola den sórt sin, ba cheart a chur san áireamh, *inter alia*, samhail ghnó fholuiteach an ghnóthais a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí, nó atá údaraithe na líonraí sin a sholáthar, ar líonraí iad a dheonaíonn rochtain, agus an gá atá le haon neartú ar chumhacht shuntasach sa mhargadh atá ag ceachtar den dá pháirtí, más ann di, a sheachaint; agus an ndéanann an soláthraí rochtana an rochtain a cheangal nó a chuachadh le seirbhísí nach bhfuil fíor-riachtanach. Chun dreasachtaí infheistíochta a chaomhnú agus tionchair eacnamaíocha dhíobhálacha agus neamhbheartaithe ar shamhail ghnó an oibreora is ceannródaí a sheachaint maidir le líonraí FttP a imscaradh, go háirithe i gceantair thuaithe, d'fhéadfadh na Ballstáit a fhoráil, i gcás ina lorgódh gnóthas a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí nó atá údaraithe chun líonraí cumarsáide leictreonaí a sholáthar rochtain ar an aon líonra snáithín amháin atá ina sprioclimistéar cumhdaigh, go bhféadfadh an soláthraí rochtana rochtain ar a bhonneagar fisiceach a dhiúltú má sholáthraíonn sé, ar théarmaí agus ar choinníollacha cothroma agus réasúnacha, modh malartach inmharthana rochtana gníomhaí mórdhíola atá oiriúnach chun líonraí fíor-ardacmhainne a sholáthar.

- (21) Chun athúsáid an bhonneagair fhisicigh atá ann cheana féin a éascú, i gcás ina n-iarrann oibreoirí rochtain ar limistéar sonrach, ba cheart d'oibreoirí líonra agus comhlachtaí earnála poiblí, a bhfuil bonneagar fisiceach faoi úinéireacht nó faoi rialú acu, tairiscint a dhéanamh maidir le húsáid chomhroinnte a gcuid saoráidí faoi téarmaí agus coinníollacha cothroma réasúnta, lena n-áirítear ó thaobh praghais de, ach amháin má dhéantar rochtain a dhiúltú ar chúiseanna oibiachtúla a bhfuil údar cuí leo. Ba cheart a cheangal ar chomhlachtaí earnála poiblí freisin rochtain a chur ar fáil faoi téarmaí agus coinníollacha neamh-idirdhealaitheacha. Ag brath ar na himthosca, d'fhéadfadh roinnt eilimintí tionchar a imirt ar na coinníollacha faoina ndeonaítear rochtain den sórt sin. Ba cheart a áirithiú leis na coinníollacha sin go mbeidh deis chothrom ag na soláthraithe rochtana toradh cothrom a fháil ar infheistíocht agus na costais arna dtabhú a aisghabháil chun rochtain a sholáthar, agus d'fhéadfadh na nithe seo a leanas a bheith san áireamh leo: (i) aon chostas cothabhála agus oiriúnaithe breise; (ii) aon choimirce choiscitheach atá le glacadh chun éifeachtaí díobhálacha ar shábháilteacht, ar shlándáil agus ar shláine an líonra a theorannú; (iii) aon socrú sonrach maidir le dlíteanas i gcás damáiste; (iv) úsáid aon fhóirdheontais phoiblí arna dheonú chun an bonneagar a thógáil, lena n-áirítear téarmaí agus coinníollacha sonracha atá ceangailte leis an bhfóirdheontas nó dá bhforáiltear faoin dlí náisiúnta i gcomhréir le dlí an Aontais; (v) an cumas acmhainn bonneagair a chur ar fáil nó a sholáthar chun oibleagáidí seirbhíse poiblí a chomhlíonadh; agus (vi) aon srian a eascraíonn as forálacha náisiúnta a bhfuil sé d'aidhm acu an comhshaol, lena n-áirítear an tionchar amhaire ar bhonneagar a íoslaghdu chun glacadh an phobail agus imscaradh inbhuanaithe, an tsláinte phoiblí nó an tslándáil phoiblí a chosaint nó cuspóirí pleanála baile agus tuaithe a chomhlíonadh.
- (22) Le hinfeistíochtaí i mbonneagar fisiceach líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí nó saoráidí gaolmhara, ba cheart rannchuidiú go díreach leis na cuspóirí a leagtar amach i gCinneadh (AE) 2022/2481 agus iompar faille a sheachaint. Dá bhrí sin, in aon oibleagáid maidir le rochtain a fháil ar bhonneagar fisiceach atá ann cheana nó comhordú oibreacha sibhialta, ba cheart roinnt tosca a chur san áireamh amháin (i) inmharthanacht eacnamaíoch na n-infheistíochtaí sin bunaithe ar a bpróifíl riosca; (ii) aon sceideal ama don toradh ar infheistíocht; (iii) aon tionchar a bheadh ag an rochtain ar iomaíochas iartheachtach agus dá réir sin ar phraghsanna agus ar an toradh ar infheistíocht; (iv) aon dímhéas ar shócmhainní an líonra tráth na hiarrata ar rochtain; (v) aon chás gnó atá mar bhonn taca leis an infheistíocht, go háirithe sa bhonneagar fisiceach a úsáidtear chun seirbhísí líonra fíor-ardacmhainneachta a sholáthar; agus (vi) aon deis a tugadh don iarrthóir ar rochtain roimhe seo maidir le comh-imscaradh. I gcomhthéacs praghsanna, téarmaí agus coinníollacha a bheith á gcinneadh ag oibreoirí líonraí agus comhlachtaí earnála poiblí ar leo bonneagar fisiceach nó a rialaíonn bonneagar fisiceach, d'fhéadfadh soláthraithe rochtana nó comhlachtaí um réiteach díospóidí conarthaí áirithe atá ann cheana agus téarmaí agus coinníollacha tráchtála atá comhaontaithe idir cuardaitheoirí rochtana agus soláthraithe rochtana a úsáid mar fhachtóir tagarmharcála chun a chinneadh an bhfuil praghsanna, téarmaí agus coinníollacha cothrom agus réasúnach, toisc go léiríonn siad praghsanna agus coinníollacha an mhargaidh.
- (23) D'fhéadfadh sé nach mbeadh acmhainní leordhóthanacha, taithí leordhóthanach ná an t-eolas teicniúil is gá ag comhlachtaí earnála poiblí a bhfuil bonneagar fisiceach faoi úinéireacht nó faoi rialú acu chun dul i mbun caibidlíochta le hoibreoirí maidir le rochtain. Chun rochtain ar bhonneagar fisiceach na gcomhlachtaí earnála poiblí sin a éascú, d'fhéadfaí comhlacht a cheapadh chun na hiarrataí ar rochtain a chomhordú, comhairle dhlíthiúil agus theicniúil a sholáthar chun téarmaí agus coinníollacha rochtana a chaibidil, agus faisnéis ábhartha maidir leis an mbonneagar fisiceach sin a chur ar fáil trí phointe faisnéise aonair. D'fhéadfadh an comhlacht comhordúcháin tacú freisin le comhlachtaí earnála poiblí samhailchonarthaí a ullmhú agus faireachán a dhéanamh ar thoradh agus ar fhad an phróisis maidir le hiarrataí ar rochtain. D'fhéadfadh an comhlacht cuidiú a thabhairt freisin dá dtiocfadh díospóidí chun cinn maidir le rochtain ar bhonneagar fisiceach atá faoi úinéireacht nó faoi rialú comhlachtaí earnála poiblí.

- (24) Féadfaidh na Ballstáit treoir a thabhairt i dtaca leis na forálacha maidir le rochtain ar bhonneagar fisiceach a chur i bhfeidhm, lena n-áirítear maidir le coinníollacha cothroma agus réasúnacha a chur i bhfeidhm ach ní sin amháin. Ba cheart tuairimí na bpáirtithe leasmhara a chur san áireamh go cuí agus an treoraíocht á hullmhú. I gcás nach ionann na comhlachtaí atá ceaptha chun an treoir a eisiúint agus na comhlachtaí náisiúnta um réiteach díospóidí, ba cheart aird chuí a thabhairt ar thuairimí na gcomhlachtaí sin.
- (25) Ba cheart rochtain a bheith ag oibreoirí, arna iarraidh sin orthu, ar an bhfaisnéis íosta maidir le bonneagar fisiceach agus maidir le hoibreacha sibhialta atá beartaithe sa réimse imscartha. Cuirfidh sé sin ar a gcumas dóibh pleanáil éifeachtach a dhéanamh maidir le líonraí fíor-ardacmhainneachta a imscaradh agus a áirithiú go mbainfear an úsáid is éifeachtaí as an mbonneagar fisiceach atá ann cheana, atá oiriúnach do líonraí den sórt sin a leathadh amach, agus as oibreacha sibhialta atá beartaithe. Is réamhriachtanas é an fhaisnéis íosta sin chun measúnú a dhéanamh ar an bhféidearthacht a bhaineann le bonneagar fisiceach atá ann cheana a úsáid nó na hoibreacha sibhialta atá beartaithe a chomhordú i limistéar sonrach, agus chun damáiste d'aon bhonneagar fisiceach atá ann cheana a laghdú. I bhfianaise líon na bpáirtithe leasmhara lena mbaineann (lena gcumhdaítear oibreacha sibhialta a mhaoinítear go poiblí agus go príobháideach, de réir mar is iomchuí, chomh maith le bonneagar fisiceach atá ann cheana) agus chun rochtain ar an bhfaisnéis sin a éascú (idir earnálacha agus thar theorainneacha), ba cheart d'oibreoirí líonra agus do chomhlachtaí earnála poiblí atá faoi réir oibleagáidí trédhearcachta an fhaisnéis íosta sin a chur ar fáil go pras trí phointe faisnéise aonair. Leis sin, déanfar bainistiú iarrataí ar rochtain ar fhaisnéis den sórt sin a shimpliú agus cuirfear ar a gcumas d'oibreoirí spéis a léiriú maidir le rochtain a fháil ar bhonneagar fisiceach nó maidir le hoibreacha sibhialta a chomhordú, a bhfuil an t-uainiú ríthábhachtach ina leith. Ba cheart an fhaisnéis íosta maidir leis na hoibreacha sibhialta atá beartaithe a chur ar fáil trí phointe faisnéise aonair a luaith a bheidh an fhaisnéis ar fáil don oibreoir líonra lena mbaineann agus, in aon chás agus i gcás ina mbeidh gá le ceadanna, tráth nach déanaí ná 3 mhí sula gcuirfear an t-iarratas ar chead faoi bhráid na n-údarás inniúil den chéad uair.
- (26) Ba cheart an fhaisnéis íosta a chur ar fáil go pras tríd an bpointe faisnéise aonair faoi théarmaí comhréireacha, neamh-idirdhealaitheacha agus trédhearcacha ionas gur féidir le hoibreoirí a n-iarrataí ar fhaisnéis a chur isteach. D'fhéadfadh stór faisnéise i bhformáid leictreonach a bheith sa phointe faisnéise aonair, trínar féidir rochtain a fháil ar fhaisnéis nó an fhaisnéis sin a chur ar fáil agus trínar féidir iarrataí a dhéanamh ar líne trí uirlisí digiteacha a úsáid, mar shampla leathanaigh ghréasáin, ríomhsheoltaí, feidhmchláir dhigiteacha, agus ardáin dhigiteacha. Féadfar an fhaisnéis a chuirtear ar fáil a theorannú chun slándáil agus sláine an líonra a áirithiú, go háirithe i gcás an bhonneagair chriticiúil, na slándála náisiúnta nó chun rúin dhlisteanacha oibriúcháin agus ghnó a chosaint. Ní gá don phointe faisnéise aonair an fhaisnéis a óstáil a fhad a áirithítear go bhfuil naisc á soláthar d'uirlisí digiteacha eile, mar shampla tairseacha gréasáin, ardáin dhigiteacha nó feidhmchláir dhigiteacha, áit a stóráiltear an fhaisnéis. Dá réir sin, is féidir samhlacha éagsúla a bheartú le haghaidh pointe faisnéise aonair. Trí bhithin an phointe faisnéise aonair, féadfar feidhmiúlachtaí breise a sholáthar, amhail rochtain ar fhaisnéis bhreise nó tacaíocht don phróiseas maidir le hiarrataí ar rochtain ar bhonneagar fisiceach atá ann cheana nó do chomhordú na n-oibreacha sibhialta.

- (27) Ina theannta sin, más iarraidh réasúnta atá inti, agus go háirithe má bhíonn gá léi chun bonneagar fisiceach atá ann cheana a chomhroinnt nó chun oibreacha sibhialta a chomhordú, ba cheart an deis a bheith ag oibreoirí suirbhéanna ar an láthair a dhéanamh agus faisnéis a bhaineann le hoibreacha sibhialta atá beartaithe a iarraidh faoi choinníollacha trédhearcacha, comhréireacha agus neamh-idirdhealaitheacha agus gan dochar do na coimircí arna nglacadh d'fhonn slándáil agus sláine líonraí a áirithiú, chomh maith le rúndacht agus rúin oibriúcháin agus ghnó a chosaint.
- (28) Ba cheart trédhearcacht ardleibhéil na n-oibreacha sibhialta atá beartaithe trí phointí faisnéise aonair a spreagadh. Is féidir é sin a dhéanamh trí oibreoirí a atreorú chuig an bhfaisnéis sin nuair a bheidh sí ar fáil. D'fhéadfaí trédhearcacht a fhorfheidhmiú freisin trí iarratais ar dheonú ceadanna a chur faoi réir, ar dtús, faisnéis a chur ar fáil maidir le hoibreacha sibhialta atá beartaithe trí phointe faisnéise aonair.
- (29) An rogha atá ag na Ballstáit feidhmeanna na bpointí faisnéise aonair a leithdháileadh ar níos mó ná comhlacht inniúil amháin, níor cheart di difear a dhéanamh dá gcumas na feidhmeanna sin a chomhlíonadh go héifeachtach. I gcás ina mbunaítear níos mó ná pointe faisnéise aonair amháin i mBallstát, ba cheart rochtain rianúil ar na pointí faisnéise aonair uile trí mheán leictreonach a áirithiú trí bhíthin pointe iontrála digiteach náisiúnta aonair ag a mbeidh comhéadan coiteann úsáideora. Ba cheart an pointe faisnéise aonair a dhigitiú go hiomlán agus ba cheart rochtain éasca a sholáthar trí bhíthin an phointe sin ar na huirlisí digiteacha ábhartha. Cuirfidh sé sin ar a gcumas d'oibreoirí líonra agus do chomhlachtaí earnála poiblí a gcearta a fheidhmiú agus na hoibleagáidí a leagtar amach sa Rialachán seo a chomhlíonadh. Áirítear leis sin rochtain thapa ar an bhfaisnéis íosta faoi bhonneagar fisiceach atá ann cheana agus oibreacha sibhialta atá beartaithe, coinníollacha ginearálta na n-oibreoirí líonra maidir le rochtain ar bhonneagar fisiceach atá ann cheana, nósanna imeachta riaracháin leictreonacha um cheadanna agus cearta slí a dheonú, agus na coinníollacha agus na nósanna imeachta is infheidhme. Mar chuid den fhaisnéis íosta sin, ba cheart rochtain a thabhairt trí bhíthin an phointe faisnéise aonair ar fhaisnéis gheothagartha maidir le suíomh an bhonneagair fhisicigh atá ann cheana agus na n-oibreacha sibhialta atá beartaithe. Chun an méid sin a éascú, ba cheart do na Ballstáit uirlisí digiteacha uathoibrithe a sholáthar chun an fhaisnéis gheothagartha a chur isteach agus uirlisí tiontaithe le haghaidh na bhformáidí sonraí a dtacaítear leo. D'fhéadfaí na huirlisí sin a chur ar fáil d'oibreoirí líonra agus do chomhlachtaí earnála poiblí atá freagrach as an bhfaisnéis sin a sholáthar tríd an bpointe faisnéise aonair. Thairis sin, i gcás ina bhfuil sonraí suímh geothagartha le fáil trí uirlisí digiteacha eile, amhail Geothairseach INSPIRE faoi Threoir 2007/2/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹¹, d'fhéadfaí rochtain sholáimhsithe ar an bhfaisnéis sin a sholáthar trí bhíthin an phointe faisnéise aonair.

¹¹ Treoir 2007/2/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 14 Márta 2007 lena mbunaítear Bonneagar d'Fhaisnéis Spásúil sa Chomhphobal Eorpach (INSPIRE) (IO L 108, 25.4.2007, lch. 1).

- (30) Chun comhréireacht agus slándáil a áirithiú, i gcás an cheanglais maidir le faisnéis a chur ar fáil faoin mbonneagar fisiceach atá ann cheana tríd an bpointe faisnéise aonair, ní gá feidhm a bheith ag an gceanglais sin ar na cúiseanna céanna leo siúd lena dtugtar údar le hiarraidh ar rochtain a dhiúltú. Ina theannta sin, trí fhaisnéis a chur ar fáil maidir leis an mbonneagar fisiceach atá ann cheana tríd an bpointe faisnéise aonair, d'fhéadfadh sé, i gcásanna an-sonrach, ualach trom a chur ar oibreoirí líonra agus ar chomhlachtaí earnála poiblí nó d'fhéadfadh sé a bheith díréireach dóibh. D'fhéadfadh sé sin teacht chun cinn, mar shampla, i gcás nach bhfuil mapáil na sócmhainní ábhartha ar fáil go fóill agus ina mbeadh sé an-chostasach mapáil a dhéanamh, nó i gcás ina meastar go mbeidh iarrataí ar rochtain an-íseal i limistéir áirithe i mBallstát nó i ndáil le bonneagar fisiceach sonrach áirithe. I gcás inar cosúil go bhfuil sé díréireach faisnéis a sholáthar bunaithe ar mheasúnú costais agus tairbhe, níor cheart oibleagáid a chur ar oibreoirí líonra ná ar chomhlachtaí earnála poiblí faisnéis den sórt sin a chur ar fáil. Ba cheart do na Ballstáit measúnú costais agus tairbhe mar sin a dhéanamh bunaithe ar chomhairliúchán le páirtithe leasmhara maidir leis an éileamh ar rochtain ar bhonneagar fisiceach atá ann cheana, agus ba cheart an measúnú a thabhairt cothrom le dáta go rialta. Ba cheart an próiseas comhairliúcháin agus toradh an phróisis sin a chur ar fáil go poiblí trí phointe faisnéise aonair.
- (31) Chun comhsheasmhacht a áirithiú, na comhlachtaí inniúla a dhéanann feidhmeanna an phointe faisnéise aonair, na húdaráis rialála náisiúnta a chomhlíonann a gcúraimí faoi Threoir (AE) 2018/1972 nó údaráis inniúla eile, amhail údaráis náisiúnta, réigiúnacha nó áitiúla atá i gceannas ar chadastar nó ar chur chun feidhme Threoir 2007/2/CE (INSPIRE), de réir mar is iomchuí, ba cheart dóibh dul i gcomhairle le chéile agus oibriú i gcomhar le chéile. Ba cheart é a bheith de chuspóir ag an gcomhar sin íoslaghdú a dhéanamh ar na hiarrachtaí maidir leis na hoibleagáidí trédhearcachta atá ar oibreoirí líonra agus ar chomhlachtaí earnála poiblí a chomhlíonadh, lena n-áirítear na gnóthais a bhfuil cumhacht shuntasach sa mhargadh acu (oibreoirí a bhfuil cumhacht shuntasach sa mhargadh acu), chun faisnéis a chur ar fáil faoina mbonneagar fisiceach; I gcás ina bhfuil gá le tacar sonraí éagsúil maidir le bonneagar fisiceach an oibreora a bhfuil cumhacht shuntasach sa mhargadh aige, mar thoradh ar an gcomhar sin ba cheart idirnáisc agus sineirgí úsáideacha a bhunú idir an bunachar sonraí a bhaineann le cumhacht shuntasach sa mhargadh agus an pointe faisnéise aonair agus cleachtais choiteanna comhréireacha maidir le bailiú sonraí agus soláthar sonraí chun torthaí is féidir a chur i gcomparáid le chéile go héasca a bhaint amach. Ba cheart é a bheith d'aidhm ag an gcomhar freisin rochtain ar fhaisnéis maidir le bonneagar fisiceach a éascú, i bhfianaise imthosca náisiúnta. Má dhéantar oibleagáidí rialála a mhodhnú nó a tharraingt siar, ba cheart do na páirtithe dá ndéantar difear a bheith in ann teacht ar chomhaontú maidir leis na réitigh is fearr chun bailiú agus soláthar sonraí bonneagair fhisicigh a oiriúnú do na ceanglais rialála nua is infheidhme.
- (32) Féadfaidh na Ballstáit a chinneadh nach bhfuil feidhm ag an oibleagáid trédhearcachta i dtaca le comhordú oibreacha sibhialta maidir le hoibreacha sibhialta a dhéantar ar chúiseanna slándála náisiúnta nó i gcás éigeandála. D'fhéadfadh sé sin a bheith amhlaidh, i gcás oibreacha sibhialta a dhéantar má tá riosca contúirte poiblí ann mar thoradh ar phróisis díghrádaithe d'oibreacha innealtóireachta sibhialta agus dá suiteálacha gaolmhara, arb iad tosca scriosacha nádúrtha nó daonna is cúis leo agus a bhfuil gá leo chun a sábháilteacht nó a scartáil a áirithiú. Ar chúiseanna trédhearcachta, ba cheart do na Ballstáit na cineálacha oibreacha sibhialta a thagann faoi na himthosca sin a chur ar fáil trí phointe faisnéise aonair.

- (33) Chun coigilteas mór a áirithiú agus chun íoslaghdú a dhéanamh ar mhíchaoithiúlachtaí sa limistéar dá ndéanann imscaradh líonraí cumarsáide leictreonaí nua difear, ba cheart toirmeasc a chur ar shrianta rialála lena gcuirtear cosc, mar riail ghinearálta, ar chomhaontuithe a chaibidil i measc oibreoirí líonra chun oibreacha sibhialta a chomhordú chun líonraí fíor-ardacmhainneachta a imscaradh. Más rud é nach maoinítear oibreacha sibhialta le cistí poiblí, ba cheart an Rialachán seo a bheith gan dochar don deis atá ag oibreoirí líonra comhaontuithe um chomhordú oibreacha sibhialta a thabhairt i gcrích de réir a bpleananna gnó agus infheistíochta féin agus de réir an trátha a thogróidh siad féin.
- (34) Ba cheart do na Ballstáit torthaí na n-oibreacha sibhialta a mhaoinítear go hiomlán nó i bpáirt le cistí poiblí a uasmhéadú, trí leas a bhaint as gnéithe dearfacha seachtracha na n-oibreacha sin thar earnálacha agus trí chomhdheiseanna a áirithiú chun an bonneagar fisiceach atá ar fáil agus atá beartaithe a chomhroinnt chun líonraí fíor-ardacmhainneachta a imscaradh. Níor cheart dochar a dhéanamh do phríomhchuspóir na n-oibreacha sibhialta a mhaoinítear le cistí poiblí. Ba cheart, áfach, don oibreoir líonra a dhéanann na hoibreacha sibhialta lena mbaineann, go díreach nó go hindíreach (mar shampla, trí fhochonraitheoir), freastal ar iarrataí tráthúla réasúnta ar imscaradh eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainneachta a chomhordú faoi théarmaí comhréireacha, neamh-idirdhealaitheacha agus trédhearcacha. Mar shampla, ba cheart don oibreoir iarrthach aon chostas breise a chumhdach, lena n-áirítear na costais sin a eascraíonn as moilleanna, agus athruithe ar na pleananna bunaidh a íoslaghdú a mhéid is féidir. Leis na forálacha sin, níor cheart difear a dhéanamh do cheart na mBallstát acmhainn a fhorchoimeád le haghaidh líonraí cumarsáide leictreonaí fiú mura ndearnadh iarrataí ar leith. Cuirfidh sé sin ar a gcumas do na Ballstáit freastal ar an éileamh a bheidh ann amach anseo ar bhonneagair fhisiceacha chun luach na n-oibreacha sibhialta a uasmhéadú nó chun bearta a ghlacadh lena dtabharfar cearta comhchosúla d'oibreoirí cineálacha eile líonraí, amhail líonraí iompair, gáis nó leictreachais, chun oibreacha sibhialta a chomhordú.
- (35) I gcásanna áirithe, go háirithe maidir le himscaradh i gceantair thuaithe, iargúlta nó tearcdhaonra, d'fhéadfadh an oibleagáid maidir le hoibreacha sibhialta a chomhordú inmharthanacht airgeadais an imscartha sin a chur i mbaol agus, faoi dheireadh, infheistíochtaí a dhéantar faoi théarmaí margaidh a dhídhreasú. Dá bhrí sin, dá n-iarrfaí ar ghnóthas a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí nó atá údaraithe iad a sholáthar oibreacha sibhialta a chomhordú, d'fhéadfaí a mheas go bhfuil an iarraidh sin míréasúnta faoi imthosca sonracha. Ba cheart an cas a bheith amhlaidh, go háirithe, más rud é nár chuir an gnóthas iarrthach a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí nó atá údaraithe iad a sholáthar in iúl go raibh sé ar intinn aige líonraí fíor-ardacmhainneachta a imscaradh sa limistéar sin (mar imscaradh nua, mar uasghrádú nó mar shíneadh ar líonra) agus go ndearnadh réamhaisnéis nó gur tugadh cuireadh chun a dhearbhu go raibh sé ar intinn aige líonraí fíor-ardacmhainneachta a imscaradh i limistéir ainmnithe (de bhun Airteagal 22 de Threoir (AE) 2018/1972) nó gur eagraíodh comhairliúchán poiblí faoi rialacha an Aontais maidir leis an státchabhair. Más rud é gur eagraíodh níos mó ná ceann amháin de na réamhaisnéisí, na cuirí agus/nó na comhairliúcháin phoiblí sin, níor cheart ach an easpa léirithe spéise ag an ócáid is déanaí lena gcumhdaítear an tréimhse ina ndéantar an iarraidh ar chomhordú oibreacha sibhialta a bhreithniú. Chun a áirithiú go bhféadfaí rochtain a fháil amach anseo ar an mbonneagar a imscartar, an gnóthas a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí nó atá údaraithe na líonraí sin a sholáthar, agus a dhéanann na hoibreacha sibhialta, ba cheart dó a ráthú go ndéanfaidh sé bonneagar fisiceach ag a bhfuil acmhainn leordhóthanach a imscaradh, agus na ceanglais acmhainneachta arna gcur in iúl ag an ngnóthas atá ag iarraidh oibreacha sibhialta a chomhordú agus, i gcás inarb iomchuí, an treoir a chuirfidh na Ballstáit ar fáil, á gcur san áireamh. Tá an méid sin gan dochar do na rialacha agus do na coinníollacha a bhaineann le sannadh cistí poiblí agus cur i bhfeidhm na rialacha maidir leis an státchabhair.

- (35b) Féadfaidh na Ballstáit a chinneadh gan forálacha an Rialacháin seo maidir le comhordú oibreacha sibhialta, lena n-áirítear trédhearcacht, a chur i bhfeidhm maidir le hoibreacha sibhialta atá teoranta ó thaobh raon feidhme de, mar shampla i dtéarmaí luacha, méide nó faid. D'fhéadfadh sé seo a bheith i gceist, mar shampla, le hoibreacha sibhialta a mhaireann níos lú ná 48 uair an chloig, trí úsáid a bhaint as micrithrinseáil, nó le hoibreacha de chineál éigeandála.
- (36) Féadfaidh na Ballstáit treoir a thabhairt maidir leis na forálacha i dtaca le comhordú na hoibre sibhialta a chur i bhfeidhm, lena n-áirítear costais a chionroinnt, ach ní hamháin sin. Ba cheart tuairimí na bpáirtithe leasmhara agus na gcomhlachtaí náisiúnta um réiteach díospóidí a chur san áireamh go cuí agus an treoraíocht á hullmhú.
- (37) Le comhordú éifeachtach, is féidir costais agus moilleanna a laghdú chomh maith le laghdú a dhéanamh ar chur isteach ar an imscaradh, rud a d'fhéadfadh tarlú mar gheall ar fhadhbanna ar an láthair. Sampla amháin inar féidir tairbhí soiléire a bheith ag baint le comhordú oibreacha sibhialta is ea tionscadail trasearnála laistigh de ghréasáin Fuinnimh Thras-Eorpaigh (GTE-F) agus de ghréasáin Thras-Eorpacha Iompair (TEN-T), ach gan a bheith teoranta dóibh sin, mar shampla conairí 5G a imscaradh ar feadh conairí iompair, mar shampla bóithre, iarnróid agus uiscebhealaí intíre. Leis na tionscadail sin, is minic a bhíonn gá le comhordú deartha nó comhdhearadh bunaithe ar chomhar luath idir rannpháirtithe an tionscadail. Mar chuid den chomhdhearadh, féadfaidh na páirtithe lena mbaineann teacht ar chomhaontú roimh ré maidir le conairí chun an bonneagar fisiceach a imscaradh agus maidir leis an teicneolaíocht agus an trealamh a bheidh le húsáid, sula ndéanfar na hoibreacha sibhialta a chomhordú. Dá bhrí sin, ba cheart an iarraidh ar chomhordú oibreacha sibhialta a chomhdú a luaithe is féidir.
- (38) D'fhéadfadh gá a bheith le roinnt ceadanna difriúla maidir le himscaradh eilimintí de líonraí cumarsáide leictreonaí nó de shaoráidí gaolmhara chun leasanna náisiúnta agus leasanna ginearálta an Aontais a chosaint. D'fhéadfaí a áireamh leis sin ceadanna tochailte, tógála, planála baile, comhshaoil agus ceadanna eile chomh maith le cearta slí. Mar thoradh ar an líon ceadanna agus ceart slí is gá chun cineálacha éagsúla líonraí cumarsáide leictreonaí nó saoráidí gaolmhara a imscaradh agus mar thoradh ar ghné áitiúil an imscartha, d'fhéadfadh sé go mbeadh nósanna imeachta agus coinníollacha éagsúla le cur i bhfeidhm, rud a d'fhéadfadh deacrachtaí a chruthú maidir le himscaradh an líonra. Dá bhrí sin, chun imscaradh a éascú, ba cheart cuíchóiriú a dhéanamh ar na rialacha uile maidir leis na coinníollacha agus na nósanna imeachta is infheidhme i leith ceadanna agus cearta slí a dheonú agus ba cheart dóibh a bheith comhsheasmhach ar an leibhéal náisiúnta. Agus cosaint á tabhairt don cheart atá ag gach údarás inniúil a bheith rannpháirteach agus a shainchearta cinnteoireachta a choinneáil ar bun i gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta, ba cheart an fhaisnéis uile maidir leis na nósanna imeachta agus na coinníollacha ginearálta is infheidhme i leith ceadanna a dheonú ar oibreacha sibhialta agus cearta slí a bheith ar fáil trí phointí faisnéise aonair. D'fhéadfadh sé sin castacht a laghdú agus éifeachtúlacht agus trédhearcacht a mhéadú le haghaidh na n-oibreoirí uile agus go háirithe d'iontrálaithe nua agus d'oibreoirí níos lú nach bhfuil gníomhach sa réimse sin. Thairis sin, ba cheart an ceart a bheith ag oibreoirí a n-iarrataí ar cheadanna agus ar chearta slí a chur isteach i bhformáid leictreonach trí phointe faisnéise aonair. Ba cheart do gach údarás inniúil iarratasóirí a choinneáil ar an eolas, i bhformáid leictreonach, maidir le stádas iarbhair na n-iarratas ar chead a bhfuil sé inniúil a láimhseáil, lena n-áirítear ar deonaíodh nó ar diúltaíodh an cead, agus ba cheart dó a áirithiú go mbeidh rochtain ag an iarratasóir ar an bhfaisnéis sin trí phointe faisnéise aonair.

- (39) Níor cheart do nósanna imeachta um cheadanna a dheonú a bheith ina mbacainní ar infheistíocht ná níor cheart dóibh dochar a dhéanamh don mhargadh inmheánach. Dá bhrí sin, ba cheart do na Ballstáit a áirithiú go ndéanfar cinneadh maidir le ceadanna a dheonú nó gan iad a dheonú i ndáil le heilimintí de líonraí fíor-ardacmhainneachta nó de shaoráidí gaolmhara a imscaradh laistigh de 4 mhí ó iarraidh iomlán ar chead a fháil. Ba cheart forlámhas a bheith ag dlí an Aontais nó ag an dlí náisiúnta lena bhforáiltear spriocdhátaí nó oibleagáidí sonracha eile chun an nós imeachta a sheoladh go cuí, mar shampla comhairliúchán poiblí a cheanglaítear le nós imeachta riaracháin chun cead comhshaoil nó imeachtaí achomhairc a dheonú, atá infheidhme maidir leis an nós imeachta um dheonú ceadanna thar an sprioc-am a leagtar amach sa Rialachán seo. Níor cheart do na húdaráis inniúla srian ná bac a chur ar imscaradh líonraí fíor-ardacmhainneachta nó saoráidí gaolmhara agus níor cheart go mbeadh imscaradh na líonraí nó na saoráidí sin níos neamhtharraingtí ó thaobh na heacnamaíochta de mar gheall ar na húdaráis inniúla. Go sonrach, níor cheart dóibh cosc a chur ar nósanna imeachta um cheadanna agus cearta slí a dheonú dul ar aghaidh go comhuaineach, i gcás inar féidir, ná níor cheart dóibh a cheangal ar oibreoirí, nuair nach bhfuil údar leis, cineál amháin údraithe a fháil sular féidir leo iarratas a dhéanamh ar chineálacha eile údraithe. Ba cheart d'údaráis inniúla údar a thabhairt le haon deonú ceadanna nó ceart slí faoina n-inniúlacht a dhiúltaíonn siad, bunaithe ar choinníollacha atá oibiachtúil, trédhearcach, neamh-idirdhealaitheach agus comhréireach.
- (40) Chun moilleanna míchuí a sheachaint, ní mór do na húdaráis inniúla iomláine na hiarrata ar chead a chinneadh laistigh de 20 lá oibre ón iarraidh sin a fháil. Ba cheart a mheas go bhfuil an iarraidh ar chead iomlán ach amháin má iarrann an t-údarás inniúil ar an iarratasóir aon fhaisnéis atá in easnamh a chur ar fáil laistigh den tréimhse sin. I gcás ina bhfuil gá le cearta slí, sa bhreis ar cheadanna, chun eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainneachta a imscaradh, ba cheart do na húdaráis inniúla, de mhaolú ar Airteagal 43 de Threoir (AE) 2018/1972, na cearta slí sin a dheonú laistigh de 4 mhí ón iarraidh a fháil, ach amháin i gcásanna díshealbhaithe. Ba cheart leanúint de chearta slí eile nach bhfuil gá leo i gcomhar le ceadanna le haghaidh oibreacha sibhialta a dheonú laistigh de 6 mhí i gcomhréir le hAirteagal 43 de Threoir (AE) 2018/1972.
- (41) Ba cheart do na Ballstáit, i gcomhréir leis an dlí náisiúnta, catagóirí bonneagair a shonrú (mar shampla crainn, aeróga, cuailí agus duchtanna faoi thalamh) nach bhfuil faoi réir ceadanna tógála, ceadanna tochairte nó cineálacha eile ceadanna. D'fhéadfadh sin a bheith i gceist freisin maidir le huasghráduithe teicniúla ar oibreacha nó suiteálacha cothabhála atá ann cheana, agus oibreacha sibhialta ar mionscála, mar shampla trinseáil, agus athnuachan ceadanna.
- (42) Chun a áirithiú go gcuirfear i gcrích na nósanna imeachta um cheadanna agus cearta slí den sórt sin a dheonú laistigh de sprioc-amanna réasúnta, mar is léir ó nuachóiriú áirithe agus ó dhea-chleachtais riaracháin ar an leibhéal náisiúnta, is gá prionsabail a tharraingt suas le haghaidh simpliú riaracháin. D'fhéadfaí a áireamh leis sin *inter alia* an oibleagáid maidir le réamhúdarú a theorannú do chásanna ina bhfuil sé bunriachtanach.

- (43) Chun imscaradh eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainneachta a éascú, ba cheart aon táille a bhaineann le cead, seachas cearta slí, a theorannú do na costais riaracháin a bhaineann le próiseáil na hiarrata ar chead de réir na bprionsabal a bhunaítear in Airteagal 16 de Threoir (AE) 2018/1972. I gcás cearta slí, tá feidhm ag na forálacha a bhunaítear in Airteagail 42 agus 43 de Threoir (AE) 2018/1972. Ní áirítear leis sin costais choimhdeacha, nach mbaineann le próiseáil na hiarrata ar chead, mar shampla le haghaidh dímeas, deisiú nó athsholáthar bonneagair phoiblí a eascraíonn as; nó bearta chun sábháilteacht phoiblí a áirithiú le linn oibreacha sibhialta arna dtobhach ag comhlachtaí earnála poiblí ar an oibreoir i gcomhréir leis an dlí náisiúnta.
- (44) Chun na spriocanna a leagtar amach i gCinneadh (AE) 2022/2481 a bhaint amach, ní mór gach úsáideoir deiridh ag suíomhanna fosaithe a bheith cumhdaithe le líonra gigighiotáin go dtí an críochphointe líonra faoi 2030, agus ní mór na limistéir uile a bhfuil daonra iontu a bheith cumhdaithe le líonraí ardluais gan sreang den chéad ghlúin eile ag a bhfuil feidhmíocht atá coibhéiseach le 5G, ar a laghad faoi 2030, i gcomhréir le prionsabal na neodrachta teicneolaíche. Ba cheart soláthar líonraí gigighiotáin suas go dtí an t-úsáideoir deiridh a éascú le teicneolaíocht snáithínbhunaithe nua-aimseartha a sheasfaidh an aimsir agus a bheadh oiriúnach, go háirithe do bhonneagar fisiceach foirgnimh atá nua-aimseartha agus slán i bhfad na haimsire, do phointe rochtana tógála agus do shreangú laistigh den fhoirgneamh. Níl ach costas incriminteach teoranta ag baint le mionductanna a sholáthar agus foirgneamh á thógáil, agus d'fhéadfadh sé gur cuid mhór den chostas a bhaineann le líonra gigighiotáin a imscaradh é foirgnimh a fheistiú le bonneagar gigighiotáin. Dá bhrí sin, gach foirgneamh nua nó foirgneamh a bhfuil athchóiriú ollmhór á dhéanamh air lena gcuimsítear modhnuithe struchtúracha ar an mbonneagar fisiceach foirgnimh ina iomláine nó cuid shuntasach de, ba cheart iad a fheistiú le bonneagar fisiceach, pointe rochtana foirgnimh a bhfuil rochtain éasca air ag gnóthas amháin nó níos mó a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí agus sreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh, nó atá údaraithe chun na líonraí sin a sholáthar, lena gcumasaítear nasc na n-úsáideoirí deiridh le luasanna gigighiotáin. Thairis sin, ba cheart d'fhorbróirí foirgnimh foráil a dhéanamh maidir le ductanna folmha ó gach teaghais go dtí an pointe rochtana foirgnimh, atá suite laistigh nó lasmuigh den fhoirgneamh ilteaghaise, lena gceadófaí nasc suas le críochphointí an líonra, nó, sa Bhallstát sin ina bhfuil cead aige críochphointe an líonra a chur lasmuigh de shuíomh ar leith an úsáideora deiridh, go dtí an pointe fisiciúil ag a nascann an t-úsáideoir deiridh chun rochtain a fháil ar an líonra poiblí. Le móroibreacha athchóirithe ar fhoirgnimh atá ann cheana ag suíomh an úsáideora deiridh chun feidhmíocht fuinnimh a fheabhsú (de bhun Threoir 2010/31/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹²), tá deis nuachóirithe ann na foirgnimh sin a fheistiú freisin le bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá réidh don snáithín, le sreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh agus pointe rochtana an fhoirgnimh.
- (44a) Ba cheart rochtain éasca a bheith ag oibreoirí éagsúla ar phointe rochtana an fhoirgnimh is é sin gur cheart dó a bheith inrochtana gan iarracht iomarcach, go háirithe i gcásanna ina bhfuil sé suite laistigh den fhoirgneamh, gan monaplacht a chruthú ná a éascú san fhoirgneamh.

¹² Treoir 2010/31/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 19 Bealtaine 2010 maidir le feidhmíocht fuinnimh foirgneamh (IO L 153, 18.6.2010, lch. 13).

- (44b) Leis na forálacha maidir le bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá réidh don snáithín, le pointe rochtana an fhoirgnimh atá réidh don snáithín agus le sreangú, ní chuirtear bac ar chineál eile teicneolaíochta a bheith laistigh den bhonneagar fisiceach céanna laistigh den fhoirgneamh. Níor cheart tionchar a bheith ag na forálacha sin ar an gceart atá ag úinéirí foirgnimh an foirgneamh a fheistiú le sreangú laistigh den fhoirgneamh mar aon le snáithín, le bonneagar fisiceach breise laistigh den fhoirgneamh atá in ann sreangú a óstáil chomh maith le snáithín nó eilimintí eile de líonraí cumarsáide leictreonaí.
- (45) An fhéidearthacht atá ann foirgneamh a fheistiú le bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá réidh don snáithín, le pointe rochtana foirgnimh atá réidh don snáithín nó le sreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh, féadfar a mheas go bhfuil sí díréireach i dtaobh costas i gcásanna sonracha, mar shampla i gcás aonaid áirithe tithíochta aonair nua nó foirgnimh a bhfuil móroibreacha athchóirithe á ndéanamh orthu. D'fhéadfadh sé sin a bheith bunaithe ar fhorais oibiachtúla, ar nós meastacháin chostais shaincheaptha, cúiseanna eacnamaíocha a bhaineann leis an suíomh, nó caomhnú oidhreachtá nó cúiseanna comhshaoil (i gcás catagóirí sonracha séadchomharthaí, mar shampla).
- (46) Rachadh sé chun tairbhe ceannaitheoirí agus tionóntaí ionchasacha foirgnimh a shainathint atá feistithe le bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá réidh don snáithín, le pointe rochtana foirgnimh atá réidh don snáithín agus le sreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh, agus a bhfuil acmhainneacht shuntasach acu ó thaobh costais a shábháil dá bhrí sin. Ba cheart ullmhacht foirgneamh don snáithín a chur chun cinn freisin. Dá bhrí sin, féadfaidh na Ballstáit lipéad 'réidh don snáithín' a fhorbairt le haghaidh foirgnimh atá feistithe leis an mbonneagar sin, le pointe rochtana foirgnimh atá réidh don snáithín agus le sreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh i gcomhréir leis an Rialachán seo.
- (47) Gnóthais a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí lena n-imscartar líonraí gigighiotáin i limistéar sonracha, nó atá údaraithe na líonraí sin a sholáthar, d'fhéadfaidís barainneachtaí móra scála a bhaint amach dá bhféadfaidís a líonra a fhoirceannadh ag pointe rochtana an fhoirgnimh trí úsáid a bhaint as bonneagar fisiceach atá ann cheana agus tríd an limistéar lena mbaineann a athchóiriú. Ba cheart an méid sin a bheith indéanta gan beann ar spéis shainráite a bheith ag síntiúsóir sa tseirbhís an tráth sin agus ar choinníoll go n-íoslaghdaítear an tionchar ar mhaoín phríobháideach. A luaithe a dhéantar an líonra a fhoirceannadh ag pointe rochtana an fhoirgnimh, is féidir custaiméir breise a nascadh ar chostas i bhfad níos ísle, go háirithe trí naisc le críochphointí an líonra nó, sna Ballstáit sin ina gceadaítear críochphointe an líonra a shuí lasmuigh de shuíomh sonracha an úsáideora deiridh, leis an bpointe fisiceach mar a nascann an t-úsáideoir deiridh chun rochtain a fháil ar an líonra poiblí, go háirithe trí rochtain ar dheighleog ingearach atá réidh don snáithín laistigh den fhoirgneamh, i gcás inarb ann di cheana. Déantar an cuspóir seo a bhaint amach freisin nuair a bhíonn an foirgneamh é féin feistithe cheana le líonra gigighiotáin a soláthraítear rochtain air d'aon soláthraí líonraí cumarsáide poiblí, a bhfuil síntiúsóir gníomhach aige san fhoirgneamh, faoi théarmaí agus coinníollacha trédhearcacha, comhréireacha agus neamh-idirdhealaitheacha. D'fhéadfadh sé sin a bheith i gceist go háirithe i gcás na mBallstát a rinne bearta faoi Airteagal 44 de Threoir (AE) 2018/1972. Na gnóthais a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí nó atá údaraithe é sin a dhéanamh, ba cheart dóibh, a mhéid is féidir, eilimintí a líonra (cáblaí agus trealamh atá imithe i léig, mar shampla) a bhaint agus an limistéar lena mbaineann a athbhunú ar fhoirceannadh an chonartha leis an síntiúsóir.

- (48) Chun a áirithiú go mbeidh líonraí gigighiotáin ar fáil d'úsáideoirí deiridh, ba cheart foirgnimh nua agus foirgnimh a ndearnadh athchóiriú ollmhór orthu a fheistiú le bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh, le sreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh agus le pointe rochtana san fhoirgneamh, seachas i gcásanna a mbeadh sé díreireach i ndáil le costas iomlán na hoibre athchóirithe. Ba cheart leibhéal solúbthachta a bheith ag na Ballstáit chun an méid sin a bhaint amach. Dá bhrí sin, ní fhéachtar leis an Rialachán seo le rialacha maidir le costais ghaolmhara a chomhchuíbhiú, lena n-áirítear aisghabháil na gcostas a bhaineann le foirgnimh a fheistiú le bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá réidh don snáithín, le sreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh agus le pointe rochtana san fhoirgneamh.
- (49) I gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta agus chun imthosca náisiúnta a chur san áireamh, ba cheart do na Ballstáit na caighdeáin nó na sonraíochtaí teicniúla is gá a ghlacadh chun foirgnimh nuathógtha nó foirgnimh a ndearnadh athchóiriú ollmhór orthu a fheistiú le bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá réidh don snáithín agus le sreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh; agus chun foirgnimh ilteaghaise nua nó foirgnimh ilteaghaise a ndearnadh athchóiriú ollmhór orthu a fheistiú le pointe rochtana. Féadfar an méid seo a leanas a leagan amach, ar a laghad, leis na caighdeáin nó na sonraíochtaí teicniúla sin: sonraíochtaí phointe rochtana an fhoirgnimh; sonraíochtaí an chomhéadain snáithín; sonraíochtaí cábla; sonraíochtaí soicéid; sonraíochtaí maidir le píobáin nó micreadhuchtanna; sonraíochtaí teicniúla is gá chun trasnaíocht ar cháblú leictreach a chosc, agus an ga íosta lúibe. Féadfaidh na Ballstáit a chur de choinníoll ar eisiúint na gceadanna tógála go gcomhlíonfaidh an tionscadal ábhartha nua tógála nó na móroibreacha athchóirithe dá n-éilítear cead tógála na caighdeáin agus na sonraíochtaí teicniúla atá bunaithe ar thuarascáil dheimhnithe tástála nó ar nós imeachta comhchosúil arna bhunú ag na Ballstáit. Anuas ar an gcead tógála, arna dheonú ag na húdaráis inniúla tar éis a fhíorú go gcomhlíonann an tionscadal teicniúil tógála na rialacháin ábhartha, tá gá le cead i roinnt Ballstát chun an fhoirgneamh a úsáid chun na críche atá beartaithe dó tar éis don tógáil a bheith tugtha chun críche. Féadfaidh na Ballstáit scéimeanna deimhniúcháin a bhunú freisin chun a léiriú go bhfuil na caighdeáin nó na sonraíochtaí teicniúla á gcomhlíonadh agus chun cáiliú don lipéad 'réidh don snáithín'. Thairis sin, chun méadú ar rómhaorlathas a bhaineann leis an scéim deimhniúcháin a bhunaítear faoin Rialachán seo a sheachaint, d'fhéadfaidh na Ballstáit na ceanglais nós imeachta a chuirtear i bhfeidhm maidir le scéimeanna deimhniúcháin de bhun Threoir 2010/31/AE a chur san áireamh agus ba cheart dóibh féachaint an bhféadfaí an dá nós imeachta um iarraidh a sheoladh le chéile.
- (50) I bhfianaise na leasanna sóisialta a eascraíonn as r-chuimsiú agus na cúinsí eacnamaíochta ó thaobh imscaradh líonraí fíor-ardacmhainneachta á gcur san áireamh, más rud é nach bhfuil bonneagar éighníomhach ná bonneagar gníomhach ann cheana atá réidh don snáithín agus a fhreastalaíonn ar áitribh na n-úsáideoirí deiridh nó nach bhfuil roghanna eile ann chun líonraí fíor-ardacmhainneachta a sholáthar do shíntiúsóir, ba cheart an ceart a bheith ag aon soláthraí líonraí cumarsáide poiblí a líonra a fhoirceannadh ag áitreabh príobháideach ar a chostas féin, ar choinníoll go ndéanfar an tionchar ar mhaoín phríobháideach a íoslaghdú, mar shampla, más féidir, tríd an mbonneagar fisiceach atá san fhoirgneamh cheana a athúsáid nó trína áirithiú go ndéanfar na limistéir lena mbaineann a athchóiriú go hiomlán.
- (51) Ba cheart iarrataí ar rochtain ar an mbonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh a bheith faoi raon feidhme an Rialacháin seo, ach tá iarraidh ar rochtain ar shreangú snáithín le teacht faoi raon feidhme Threoir (AE) 2018/1972.

- (52) Féadfaidh na Ballstáit treoir a thabhairt i dtaca leis na forálacha maidir le rochtain ar bhonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh a chur i bhfeidhm, lena n-áirítear maidir le téarmaí agus coinníollacha na bhforálacha sin ach gan a bheith teoranta don mhéid sin. Ba cheart tuairimí na bpáirtithe leasmhara agus na gcomhlachtaí náisiúnta um réiteach díospóidí a chur san áireamh go cuí agus an treoraíocht á hullmhú.
- (53) Chun nuachóiriú agus solúbthacht na nósanna imeachta riaracháin a chothú agus chun laghdú a chur ar an gcostas agus ar an am a chaitear ar na nósanna imeachta chun líonraí fíor-ardacmhainneachta a imscaradh, ba cheart seirbhísí na bpointí faisnéise aonair a dhéanamh go hiomlán ar líne. Chuige sin, ba cheart do phointí faisnéise aonair rochtain éasca a thabhairt ar na huirlisí digiteacha is gá, ar nós tairseacha gréasáin, seoltaí leictreonacha, bunachair sonraí, ardáin dhigiteacha agus feidhmchláir dhigiteacha. Leis na huirlisí, ba cheart rochtain a thabhairt ar bhealach éifeachtúil ar an bhfaisnéis íosta maidir leis an mbonneagar fisiceach atá ann cheana agus oibreacha sibhialta atá beartaithe agus maidir leis an bhféidearthacht faisnéis a iarraidh. Leis na huirlisí digiteacha sin, ba cheart rochtain a thabhairt freisin ar na nósanna imeachta riaracháin leictreonacha um cheadanna agus cearla slí a dheonú agus ar fhaisnéis ghaolmhar maidir leis na coinníollacha agus na nósanna imeachta is infheidhme. I gcás ina mbunaítear níos mó ná pointe faisnéise aonair amháin i mBallstát, ba cheart rochtain éasca rianúil a bheith ar gach pointe faisnéise aonair, trí mheán leictreonach, trí phointe iontrála digiteach náisiúnta aonair. Ba cheart comhéadan coiteann úsáideora a bheith ag an bpointe iontrála sin lena n-áirítear rochtain ar na pointí faisnéise aonair ar líne. Leis an bpointe iontrála digiteach náisiúnta aonair, ba cheart idirghníomhaíocht a éascú idir oibreoirí agus údarais inniúla a dhéanann feidhmeanna na bpointí faisnéise aonair.
- (54) Ba cheart cead a bheith ag na Ballstáit brath ar uirlisí digiteacha, agus i gcás inar gá feabhas a chur ar na huirlisí sin, ar nós tairseacha gréasáin, seoltaí leictreonacha, bunachair sonraí, ardáin dhigiteacha, agus feidhmchláir dhigiteacha a d'fhéadfadh a bheith ar fáil cheana féin ar an leibhéal áitiúil, réigiúnach nó náisiúnta chun feidhmeanna an phointe faisnéise aonair a sholáthar ar choinníoll go gcomhlíonann siad na hoibleagáidí a leagtar amach sa Rialachán seo. Áirítear leis sin rochtain trí phointe iontrála digiteach náisiúnta aonair agus infhaighteacht na bhfeidhmiúlachtaí uile a leagtar amach sa Rialachán seo. Chun prionsabal na haonuaire maidir le híoslachdú agus cruinneas sonraí a chomhlíonadh, ba cheart cead a bheith ag na Ballstáit tuilleadh ardáin dhigiteacha, bunachair dhigiteacha sonraí nó feidhmchláir dhigiteacha a chomhtháthú lena dtacaítear leis na pointí faisnéise aonair, de réir mar is iomchuí. Mar shampla, d'fhéadfaí na hardáin dhigiteacha, na bunachair dhigiteacha sonraí nó na feidhmchláir dhigiteacha lena dtacaítear leis na pointí faisnéise aonair ar an mbonneagar fisiceach atá ann cheana a idirnascadh nó a chomhtháthú go hiomlán nó go páirteach leis na hardáin, na bunachair sonraí nó na feidhmchláir a bhaineann le hoibreacha sibhialta atá beartaithe agus cheadanna a dheonú.

- (55) Chun éifeachtacht na bpointí faisnéise aonair dá bhforáiltear faoin Rialachán seo a áirithiú, ba cheart do na Ballstáit acmhainní leordhóthanacha a áirithiú, chomh maith lena áirithiú go mbeidh faisnéis ábhartha ar fáil go héasca maidir le limistéar geografach sonrach. Ba cheart an fhaisnéis a chuirtear i láthair a bheith mionsonraithe ar an leibhéal cuí chun éifeachtúlacht a uasmhéadú i bhfianaise na gcúraimí a shanntar, lena n-áirítear ag an gcadastar áitiúil. Ar an ábhar sin, d'fhéadfadh na Ballstáit machnamh a dhéanamh ar na sineirgí agus na barainneachtaí scála a d'fhéadfaí a dhéanamh leis na pointí teagmhála aonair de réir bhrí Airteagal 6 de Threoir 2006/123/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹³ agus réitigh ríomhrialtais eile atá beartaithe nó atá ann cheana d'fhonn cur leis na struchtúir atá ann cheana agus na tairbhí is fearr is féidir a bhaint amach do na húsáideoirí. Ar an gcuma chéanna, ba cheart nasc a bheith idir an Pointe Rochtana Aonair Digiteach dá bhforáiltear i Rialachán (AE) 2018/1724 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹⁴ agus na pointí faisnéise aonair.
- (56) Na costais a bhaineann leis an bpointe iontrála digiteach náisiúnta aonair, na pointí faisnéise aonair agus na huirlisí digiteacha a bhunú, nithe a bhfuil gá leo chun forálacha an Rialacháin seo a chomhlíonadh, d'fhéadfadh na costais sin a bheith incháilithe go hiomlán nó go páirteach le haghaidh tacaíocht airgeadais faoi chistí an Aontais, ar nó an mhéid seo a leanas: Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa - cuspóir sonrach: an Eoraip a dhéanamh níos iomaíche agus níos cliste trí chlaohlú eacnamaíoch atá nuálach agus cliste agus TFC réigiúnach a chur chun cinn¹⁵; an clár don Eoraip Dhigiteach¹⁶ - cuspóir sonrach: imscaradh agus úsáid is fearr na n-acmhainneachtaí digiteacha agus na hidir-inoibritheachta agus an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta¹⁷ - colúin maidir leis an gclaohlú digiteach agus maidir le fás cliste, inbhuanaithe agus cuimsitheach, lena n-áirítear comhtháthú eacnamaíoch, poist, táirgiúlacht, iomaíochas, taighde, forbairt agus nuálaíocht, agus margadh inmheánach dea-fheidhmiúil ina bhfuil FBManna láidre, ar choinníoll go gcomhlíonann siad na cuspóirí agus na critéir incháilitheachta atá iontu.

¹³ Treoir 2006/123/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 12 Nollaig 2006 maidir le seirbhísí sa mhargadh inmheánach ([IO L 376, 27.12.2006, lch. 36](#)).

¹⁴ Rialachán (AE) 2018/1724 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 2 Deireadh Fómhair 2018 maidir le pointe rochtana aonair digiteach a bhunú chun rochtain ar fhaisnéis, nósanna imeachta agus seirbhísí cúnaimh agus réitigh fadhbanna a sholáthar agus lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 1024/2012 ([IO L 295, 21.11.2018, lch. 1](#)).

¹⁵ Airteagal 3(1)(a) de Rialachán (AE) 2021/1058 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 24 Meitheamh 2021 maidir le Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa agus an Ciste Comhtháthaithe (IO L 231, 30.6.2021, lch. 60)

¹⁶ Airteagal 8 de Rialachán (AE) 2021/694 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 29 Aibreán 2021 lena mbunaítear an Clár don Eoraip Dhigiteach agus lena n-aisghairtear Cinneadh (AE) 2015/2240 (IO L 166, 11.5.2021, lch. 1)

¹⁷ Airteagal 3 de Rialachán (AE) 2021/241 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 12 Feabhra 2021 lena mbunaítear an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta (IO L 57, 18.2.2021, lch. 17)

- (57) I gcás easaontas faoi na téarmaí agus na coinníollacha teicniúla agus tráchtála le linn na caibidlíochta tráchtála maidir le rochtain ar bhonneagar fisiceach nó maidir le comhordú oibreacha sibhialta, ba cheart do gach páirtí a bheith in ann iarraidh ar chomhlacht náisiúnta um réiteach díospóidí réiteach a fhorchur ar na páirtithe ionas nach ndiúltófar an iarraidh a chomhlíonadh gan údar maith nó ionas nach bhforchuirfear coinníollacha míréasúnta. Agus praghsanna á gcinneadh maidir le rochtain a dheonú ar oibreacha sibhialta comhordaithe nó maidir le costais a chionroinnt le haghaidh oibreacha sibhialta comhordaithe, ba cheart don chomhlacht um réiteach díospóidí a áirithiú go mbeidh deis chothrom ag an soláthraí rochtana agus ag na hoibreoírí líonra a bhfuil oibreacha sibhialta á mbeartú acu a gcostais a aisghabháil, ar costais iad a thabhaítear chun rochtain ar a mbonneagar fisiceach a sholáthar nó chun na hoibreacha sibhialta atá beartaithe acu a chomhordú. Ba cheart a chur san áireamh leis sin aon choinníoll náisiúnta sonrach, aon struchtúr taraife a cuireadh ar bun agus aon leigheas a d'fhorchuir údarás rialála náisiúnta roimhe sin. Ba cheart don chomhlacht um réiteach díospóidí an tionchar a bheidh ag an rochtain a iarraidh nó ag comhordú na n-oibreacha sibhialta atá beartaithe ar phlean gnó an tsoláthraí rochtana nó na n-oibreoírí líonra a bhfuil oibreacha sibhialta á mbeartú acu a chur san áireamh, lena n-áirítear na hinfheistíochtaí a rinne siad nó atá beartaithe acu, go háirithe infheistíochtaí sa bhonneagar fisiceach dá dtagraíonn an iarraidh.
- (58) Chun moilleanna ar imscaradh líonraí a sheachaint, ba cheart don chomhlacht náisiúnta um réiteach díospóidí an díospóid a réiteach go tráthúil agus, in aon chás, laistigh de 4 mhí ar a dhéanaí ón iarraidh a fháil ar an díospóid a réiteach i gcás díospóidí maidir le rochtain ar bhonneagar fisiceach atá ann cheana agus laistigh de 2 mhí i gcás ina mbaineann sí le trédhearcacht an bhonneagair fhisicigh, le comhordú na n-oibreacha sibhialta atá beartaithe agus le trédhearcacht na n-oibreacha sibhialta atá beartaithe. D'fhéadfadh sé nach mbeadh neart ag na comhlachtaí um réiteach díospóidí ar imthosca eisceachtúla lena dtugtar údar le moill ar réiteach díospóide, easpa faisnéise nó doiciméadachta atá riachtanach chun cinneadh a dhéanamh, mar shampla, lena n-áirítear tuairimí na n-údarás inniúil eile nach mór dul i gcomhairle leo nó castacht ard an chomhaid.
- (59) I gcás ina dtiocfaidh díospóidí chun cinn maidir le rochtain ar an mbonneagar fisiceach, oibreacha sibhialta atá beartaithe nó faisnéis faoin méid sin chun líonraí fíor-ardacmhainneachta a imscaradh, ba cheart é a bheith de chumhacht ag an gcomhlacht um réiteach díospóidí na díospóidí sin a réiteach trí bhithin cinneadh ceangailteach. In aon chás, ba cheart cinntí ón gcomhlacht sin a bheith gan dochar don deis atá ag aon pháirtí an cás a tharchur chuig cúirt nó sásra idir-réitigh roimh ré nó sásra idir-réitigh comhthreomhar a ghabhann leis an réiteach foirmiúil díospóidí a dhéanamh, a d'fhéadfadh a bheith i bhfoirm idirghabhála nó i bhfoirm babhta breise malartuithe.
- (60) I gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta, ba cheart an Rialachán seo a bheith gan dochar don deis atá ag na Ballstáit cúraimí rialála a shannadh do na húdaráis is oiriúnaí chun iad a chomhlíonadh i gcomhréir leis an gcóras bunreachtúil náisiúnta dáilte inniúlachtaí agus cumhachtaí agus i gcomhréir leis na ceanglais a leagtar amach sa Rialachán seo. Chun an t-ualach riaracháin a laghdú, ba cheart cead a bheith ag na Ballstáit comhlacht atá ann cheana a cheapadh nó na comhlachtaí inniúla a ceapadh cheana a choinneáil de bhun Threoir 2014/61/AE. Ba cheart faisnéis faoi na cúraimí a leithdháiltear ar an gcomhlacht inniúil nó ar na comhlachtaí inniúla a fhoilsiú trí phointe faisnéise aonair agus ba cheart fógra a thabhairt don Choimisiún ina leith, mura bhfuil sé déanta cheana féin de bhun Threoir 2014/61/AE. An rogha atá ag na Ballstáit feidhmeanna an phointe faisnéise aonair a leithdháileadh ar níos mó ná comhlacht inniúil amháin, níor cheart don rogha sin difear a dhéanamh dá gcumas na feidhmeanna sin a chomhlíonadh go héifeachtach.

- (61) Ba cheart don chomhlacht náisiúnta ainmnithe um réiteach díospóidí agus don chomhlacht inniúil a dhéanann feidhmeanna an phointe faisnéise aonair neamhchlaontacht, neamhspleáchas agus deighilt struchtúrach a áirithiú i leith na bpáirtithe lena mbaineann, agus a gcumhachtaí a fheidhmiú ar bhealach neamhchlaonta, trédhearcach agus tráthúil; agus ba cheart na hinniúlachtaí agus na hacmhainní cuí a bheith acu.
- (62) Ba cheart do na Ballstáit foráil a dhéanamh maidir le pionóis iomchuí, éifeachtacha, chomhréireacha agus athchomhairleacha i gcás nach gcomhlíontar an Rialachán seo nó cinneadh ceangailteach arna ghlacadh ag na comhlachtaí inniúla, lena n-áirítear cásanna ina ndéanann oibreoir líonra nó comhlacht earála poiblí faisnéis mhíthreorach, earráideach nó neamhiomlán a sholáthar, go feasach nó de thoradh mórfhaillí, trí phointe faisnéise aonair.
- (63) Ós rud é nach féidir leis na Ballstáit cuspóirí an Rialacháin seo a ghnóthú go leordhóthanach, is é sin bonneagair fhisiceacha atá oiriúnach do líonraí fíor-ardacmhainneachta a imscaradh ar fud an Aontais ar bhealach a gcuireann an margadh inmheánach chun cinn, mar gheall ar chineálacha leanúnacha éagsúla cur chuige agus mar gheall ar thrasuíomh mall neamhéifeachtach Threoir 2014/61/AE, ach gur fearr, de bharr fhairsinge imscaradh na líonraí agus na hinfheistíochta is gá, iad a ghnóthú ar leibhéal an Aontais, féadfaidh an tAontas bearta a ghlacadh, i gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta a leagtar amach in Airteagal 5 CAE. I gcomhréir le prionsabal na comhréireachta, mar a leagtar amach san Airteagal sin, ní théann an Rialachán seo thar a bhfuil riachtanach chun na cuspóirí sin a ghnóthú.
- (63b) Ní dochar an Rialachán seo do fhreagracht na mBallstát an tslándáil náisiúnta a choimirciú ná dá gcumhacht feidhmeanna fíor-riachtanacha eile Stáit a choimirciú, go háirithe a mhéid a bhaineann leis an tslándáil phoiblí, leis an iomláine chríochach agus le dlí agus ord a choinneáil. I gcomhréir leis sin, ba cheart a mheas go bhfuil údar cuí le heisceachtaí ón rialachán, arna ndéanamh maidir leis na hábhair sin, agus go bhfuil siad comhréireach.
- (64) Urramaítear leis an Rialachán seo na cearta bunúsacha agus na prionsabail a aithnítear i gCairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh, agus is é is aidhm don Rialachán seo, go háirithe, a áirithiú go n-urramófar go hiomlán an ceart chun saoil phríobháidigh agus cosaint na rún gnó, an tsaoirse chun gnó a dhéanamh, an ceart chun maoine agus an ceart chun leigheas éifeachtach a fháil. Ní mór an Rialachán seo a chur i bhfeidhm i gcomhréir leis na cearta agus na prionsabail sin.
- (65) Áirítear sa Rialachán seo forálacha lena gcumhdaítear na réimsí substainte uile a chumhdaítear le Treoir 2014/61/AE, agus ba cheart í a aisghairm dá bhrí sin.

- (66) Is é is aidhm don tréimhse 24 mhí idir an teacht i bhfeidhm agus an cur i bhfeidhm dóthain ama a thabhairt do na Ballstáit chun a áirithiú nach bhfuil aon bhacainn ina reachtaíocht náisiúnta ar chur i bhfeidhm aonfhoirmeach agus éifeachtach an Rialacháin seo. I gcás bardais bheaga ina bhfuil níos lú ná 3,500 áitritheoir, féadfaidh na Ballstáit, faoi na coinníollacha a leagtar amach sa Rialachán seo, a fhoráil go gcuirfear síneadh 12 mhí breise leis an sprioc-am chun faisnéis a sholáthar maidir le hiarrataí ar rochtain ar bhonneagar fisiciúil. Tá an tréimhse 24 mhí gan dochar do na rialacha sonracha sa Rialachán seo maidir le cur i bhfeidhm moillithe forálacha sonracha mar a shonraítear ann. Forálacha náisiúnta ina bhfuil forluí leis an Rialachán seo nó a thagann salach air, déanfaidh na Ballstáit iad a tharraingt siar faoin tráth a thiocfaidh an Rialachán i bhfeidhm. A mhéid a bhaineann le reachtaíocht nua a ghlacadh le linn na tréimhse sin, fágann Airteagal 4(3) CAE go bhfuil dualgas an chomhair dhílis ar na Ballstáit gan beart a dhéanamh a bheadh ar neamhréir le rialacha dlíthiúla ionchasacha an Aontais,

TAR ÉIS AN RIALACHÁN SEO A GHLACADH:

Airteagal 1

Ábhar agus raon feidhme

1. Is é is aidhm don Rialachán seo leathadh amach líonraí fíor-ardacmhainneachta a éascú agus a spreagadh trí úsáid chomhpháirteach an bhonneagair fhisicigh atá ann cheana a chur chun cinn agus trí imscaradh níos éifeachtúla bonneagair fhisicigh nua a chumasú sa chaoi go mbeifear in ann na líonraí sin a leathadh amach ar bhealach níos tapa agus ar chostas níos lú.
2. Má tá aon fhoráil sa Rialachán seo ag teacht salach ar fhoráil i dTreoir (AE) 2018/1972 nó i dTreoir 2002/77/CE, beidh forlámhas ag an bhforáil ábhartha sna Treoracha sin.
3. Leagtar síos sa Rialachán seo ceanglais íosta chun na haidhmeanna a leagtar amach i mír 1 a bhaint amach. Féadfaidh na Ballstáit rialacha atá níos doichte nó níos mionsonraithe ná na ceanglais íosta sin a choinneáil ar bun nó a thabhairt isteach i gcomhréir le dlí an Aontais, i gcás ina gcuirtear chun cinn leo úsáid chomhpháirteach an bhonneagair fhisicigh atá ann cheana nó i gcás ina gcumasaítear leo bonneagar fisiceach nua a imscaradh ar bhealach níos éifeachtúla.
4. Mar eisceacht ar mhír 3, ní choinneoidh na Ballstáit ar bun ná ní thabharfaidh siad isteach rialacha atá níos doichte nó níos mionsonraithe ná na rialacha a leagtar síos in Airteagal 3(3), fomhíreanna (a) go (e), agus (6), Airteagal 4(5), an dara fomhír, Airteagal 5(2), an dara fomhír, agus (4), Airteagal 6(2) agus Airteagal 8(7) agus (8).
5. Ní dochar an Rialachán seo do fhreagracht na mBallstát an tslándáil náisiúnta a choimirciú ná dá gcumhacht feidhmeanna fíor-riachtanacha eile Stáit a choimirciú, lena n-áirítear iomláine chríochach an Stáit a áirithiú agus dlí agus ord a chaomhnú.

Airteagal 2

Sainmhínithe

Chun críocha an Rialacháin seo, tá feidhm ag na sainmhínithe i dTreoir (AE) 2018/1972, go háirithe na sainmhínithe ‘líonra cumarsáide leictreonaí’, ‘líonra fíor-ardacmhainneachta’, ‘líonra cumarsáide leictreonaí poiblí’, ‘críochphointe an líonra’, ‘saoráidí gaolmhara’, ‘úsáideoir deiridh’, ‘slándáil líonraí agus seirbhísí’, ‘rochtain’ agus ‘oibreoir’.

Tá feidhm ag na sainmhínithe seo a leanas freisin:

(1) ciallaíonn ‘oibreoir líonra’:

- (a) oibreoir mar a shainmhínítear in Airteagal 2, pointe (29), de Threoir (AE) 2018/1972;
- (b) gnóthas a sholáthraíonn bonneagar fisiceach darb aidhm an méid seo a leanas a sholáthar:

(i) seirbhís táirgthe, iompair nó dáilte:

- gáis;
- leictreachais, lena n-áirítear soilsiú poiblí;
- téimh;
- uisce, lena n-áirítear diúscairt nó cóireáil fuíolluisce agus camrais, agus córais draenála;

(ii) seirbhísí iompair, lena n-áirítear iarnróid, bóithre, lena n-áirítear bóithre uirbeacha, calafoirt agus aerfoirt;

(2) ciallaíonn ‘comhlacht earnála poiblí’ údarás Stáit, réigiúnach nó áitiúil, comhlacht faoi rialú an dlí poiblí nó comhlachas arna bhunú ag ceann amháin de na comhlachtaí sin nó roinnt acu faoi rialú an dlí poiblí;

(3) ciallaíonn ‘comhlachtaí faoi rialú an dlí phoiblí’ comhlachtaí lena mbaineann na saintréithe seo a leanas uile:

- (a) bunaíodh iad chun riachtanais ar mhaithe leis an leas ginearálta a chomhlíonadh go sonrach, riachtanais nach de chineál tionsclaíoch ná tráchtála iad;
 - (b) tá pearsantacht dhlítheanach acu;
 - (c) tá siad á maoiniú, go hiomlán nó den chuid is mó, ag údaráis stáit, réigiúnacha nó áitiúla nó ag comhlachtaí eile faoi rialú an dlí phoiblí; nó tá siad faoi réir mhaoirseacht bainistíochta na n-údarás nó na gcomhlachtaí sin; nó tá bord riaracháin, bainistíochta nó maoirseachta acu, a gceapann údaráis stáit, réigiúnacha nó áitiúla nó comhlachtaí eile faoi rialú an dlí phoiblí níos mó ná leath dá chomhaltaí;
- (4) ciallaíonn ‘bonneagar fisiceach’:
- (a) aon eilimint de líonra atá beartaithe chun eilimintí de líonra a óstáil gan a bheith ina heilimint ghníomhach den líonra í féin, an méid seo a leanas, cuir i gcás: píobáin, crainn, duchtanna, dúnphoill iniúchta, dúnphoill, caibinéid, suiteálacha aeróige, túir agus cuailí, chomh maith le foirgnimh, lena n-áirítear a ndíonta agus codanna dá n-aghaidheanna, nó bealaí isteach ar fhoirgnimh, agus aon sócmhainn eile a d’fhéadfadh a bheith oiriúnach chun eilimintí líonra a óstáil, lena n-áirítear troscán sráide, ar nós cuailí solais, comharthaí sráide, soilse tráchta, cláir fógraí, frámaí dola, stadanna bus agus trambhealaí agus stáisiúin mheitreo agus traenach;
 - (b) i gcás nach cuid de líonra iad agus go bhfuil siad faoi úinéireacht nó faoi rialú comhlachtaí earnála poiblí: foirgnimh, lena n-áirítear a ndíonta agus codanna dá n-aghaidheanna nó bealaí isteach ar fhoirgnimh, agus aon sócmhainn eile a d’fhéadfadh a bheith oiriúnach chun eilimintí líonra a óstáil, lena n-áirítear troscán sráide, ar nós cuailí solais, comharthaí sráide, soilse tráchta, cláir fógraí, frámaí dola, stadanna bus agus trambhealaí agus stáisiúin mheitreo agus traenach.

Cábalaí, lena n-áirítear snáithín optúil dorchá, chomh maith le heilimintí de líonraí a úsáidtear chun uisce atá beartaithe lena thomhailt ag an duine a sholáthar, de réir mar a shainmhínítear in Airteagal 2, pointe 1, de Threoir (AE) 2020/2184 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹⁸, ní bonneagar fisiceach iad de réir bhrí an Rialacháin seo;

(5) ciallaíonn ‘oibreacha sibhialta’ gach toradh oibreacha tógála nó innealtóireachta sibhialta, ar an iomlán, ar leor é ann féin chun feidhm eacnamaíoch nó theicniúil a chomhlíonadh agus a bhfuil eilimint amháin nó níos mó de bhonneagar fisiceach i gceist leis;

(6) ciallaíonn ‘bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh’ bonneagar fisiceach nó suiteálacha ag suíomh an úsáideora deiridh, lena n-áirítear eilimintí faoi chomhúinéireacht, atá ceaptha chun líonraí rochtana le sreang agus/nó gan sreang a óstáil, i gcás ina bhfuil na líonraí rochtana sin in ann seirbhísí cumarsáide leictreonaí a sholáthar agus pointe rochtana an fhoirgnimh a nascadh leis an gcríochphointe, nó, sna Ballstáit sin ina gceadaítear críochphointe an líonra a shuí lasmuigh de shuíomh sonrach an úsáideora deiridh, leis an bpointe fisiceach mar a nascann an t-úsáideoir deiridh chun rochtain a fháil ar an líonra poiblí.

(7) ciallaíonn ‘sreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh’ cáblaí snáthoptaice ag suíomh an úsáideora deiridh, lena n-áirítear eilimintí faoi chomhúinéireacht, atá ceaptha chun seirbhísí cumarsáide leictreonaí a sholáthar agus pointe rochtana an fhoirgnimh a nascadh le críochphointe an líonra, nó, sna Ballstáit sin ina gceadaítear críochphointe an líonra a shuí lasmuigh de shuíomh sonrach an úsáideora deiridh, leis an bpointe fisiceach mar a nascann an t-úsáideoir deiridh chun rochtain a fháil ar an líonra poiblí.

(8) ciallaíonn ‘bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá réidh don snáithín’ bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh ina bhfuil sé beartaithe eilimintí snáthoptaice a óstáil;

(9) ciallaíonn ‘móroibreacha athchóirithe’ oibreacha sibhialta ag suíomh an úsáideora deiridh lena gcuimsítear modhnuithe struchtúracha ar an mbonneagar fisiceach iomlán laistigh den fhoirgneamh nó ar chuid mhór den bhonneagar sin agus a bhfuil cead tógála de dhíth ina leith, i gcomhréir leis an dlí náisiúnta;

¹⁸ Treoir (AE) 2020/2184 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Nollaig 2020 maidir le cáilíocht an uisce atá beartaithe lena thomhailt ag an duine (IO L 435, 23.12.2020, lch. 1).

(10) ciallaíonn ‘cead’ cinneadh nó sraith cinntí sainráite nó intuigthe arna nglacadh go comhuaineach nó i ndiaidh a chéile ag údarás inniúil amháin nó ag roinnt údaráis inniúla, agus a cheanglaítear faoin dlí náisiúnta chun go ndéanfaidh gnóthas na hoibreacha tógála nó innealtóireachta sibhialta is gá chun eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainneachta a imscaradh;

(11) ciallaíonn ‘pointe rochtana foirgnimh’ pointe fisiceach, suite laistigh nó lasmuigh den fhoirgneamh, atá inrochtana go héasca ag níos mó ná gnóthas amháin a bhfuil líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí á soláthar acu nó atá údaraithe iad a sholáthar, mar a gcuirtear ar fáil nasc chuig an mbonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá réidh don snáithín.

(12) ciallaíonn ‘cearta slí’ na cearta dá dtagraítear in Airteagal 43(1) de Threoir (AE) 2018/1972 agus a dheonaítear d’oibreoir chun saoráidí a shuiteáil ar mhaoín phoiblí nó phríobháideach, os a cionn nó fúithi, chun líonra fíor-ardacmhainneachta agus saoráidí gaolmhara a imscaradh.

Airteagal 3

Rochtain ar bhonneagar fisiceach atá ann cheana

1. Gan dochar do mhír 3, comhlíonfaidh gach comhlacht earnála poiblí a bhfuil bonneagar fisiceach faoi úinéireacht nó faoi rialú aige agus gach oibreoir líonra, arna iarraidh sin i scríbhinn ag oibreoir, gach iarraidh réasúnta ar rochtain ar an mbonneagar fisiceach sin faoi théarmaí agus coinníollacha cothroma agus réasúnta, lena n-áirítear ó thaobh praghais de, d’fhonn eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainneachta nó de shaoráidí gaolmhara a imscaradh. Comhlíonfaidh comhlachtaí earnála poiblí a bhfuil bonneagar fisiceach faoi úinéireacht nó faoi rialú acu na hiarrataí réasúnta uile ar rochtain faoi théarmaí agus coinníollacha neamh-idirdhealaitheacha freisin. Sna hiarrataí i scríbhinn sin, sonrófar eilimintí an bhonneagair fhisicigh a n-iarrtar rochtain orthu, lena n-áirítear amchlár sonrach. Féadfaidh na Ballstáit ceanglais mhionsonraithe a shonrú maidir leis na hiarrataí sin.

2. Agus téarmaí agus coinníollacha cothroma réasúnta á gcinneadh, lena n-áirítear praghsanna, chun rochtain a dheonú, cuirfidh oibreoirí líonra agus comhlachtaí earnála poiblí a bhfuil bonneagar fisiceach faoi úinéireacht nó faoi rialú acu an méid seo a leanas ar a laghad san áireamh, i gcás inarb ábhartha:

- (a) conarthaí atá ann cheana agus téarmaí agus coinníollacha arna gcomhaontú ag oibreoirí atá ag lorg rochtana agus oibreoirí líonraí nó comhlachtaí poiblí a dheonaíonn rochtain ar bhonneagar fisiceach.
- (b) an gá lena áirithiú go bhfuil deis chothrom ag an soláthraí rochtana, lena n-áirítear soláthraithe saoráidí gaolmhara, na costais a thabhaíonn sé chun rochtain ar a bhonneagar fisiceach a sholáthar a aisghabháil, agus na coinníollacha náisiúnta sonracha, na samhlacha sonracha gnó agus aon struchtúr taraife a cuireadh ar bun chun deis chothrom maidir le haisghabháil costas a sholáthar á gcur san áireamh; i gcás líonraí cumarsáide leictreonaí, cuirfear san áireamh freisin aon leigheas arna fhorchur ag údarás rialála náisiúnta.
- (c) tionchar na rochtana a iarradh ar phlean gnó an tsoláthraí rochtana, lena n-áirítear infheistíochtaí sa bhonneagar fisiceach ar iarradh rochtain air, chomh maith leis an ngá a áirithiú go bhfaighidh an soláthraí rochtana toradh cothrom ar an infheistíocht, lena léirítear na dálaí ábhartha margaidh agus, go háirithe i gcás gnóthais a sholáthraíonn bhonneagar túir go príomha agus lena gcuirtear rochtain ar fáil ar níos mó ná gnóthas amháin a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí nó atá údaraithe iad a sholáthar, a samhlacha éagsúla gnó;

I gcás sonrach rochtain na n-oibreoirí ar bhonneagar fisiceach, féadfaidh comhlachtaí um réiteach díospóidí, agus an treoir arna bunú i gcomhréir le mír 9 á cur san áireamh i gcás inarb ábhartha, an méid seo a leanas a chur san áireamh agus téarmaí agus coinníollacha cothroma réasúnacha á gcinneadh acu, lena n-áirítear na praghsanna, chun rochtain a dheonú:

- inmharthanacht eacnamaíoch na n-infheistíochtaí sin bunaithe ar a bpróifíl riosca,
- aon sceideal ama don toradh ar infheistíocht,
- aon tionchar a imríonn an rochtain ar iomaíochas iarteachtach agus dá réir sin ar phraghsanna agus ar an toradh ar infheistíocht,
- aon dímheas ar shócmhainní an líonra tráth na hiarrata ar rochtain,

- aon chás gnó atá mar bhonn taca leis an infheistíocht tráth a rinneadh í, go háirithe sa bhonneagar fisiceach a úsáidtear chun nascacht a sholáthar, agus
- aon fhéidearthacht a tairgeadh roimhe sin don iarrthóir rochtana comhinfeistíocht a dhéanamh in imscaradh an bhonneagair fhisicigh, go háirithe de bhun Airteagal 76 de Threoir (AE) 2018/1972, nó imscaradh a dhéanamh in éineacht leis.

3. Oibreoirí líonra agus comhlachtaí earnála poiblí a bhfuil bonneagar fisiceach faoi úinéireacht nó faoi rialú acu, féadfaidh siad rochtain ar bhonneagar fisiceach sonrach a dhiúltú bunaithe ar cheann amháin nó níos mó de na coinníollacha seo a leanas:

- (a) baineann easpa oiriúnacht theicniúil leis an mbonneagar fisiceach ar iarradh rochtain air chun aon eilimint de líonraí fíor-ardacmhainneachta dá dtagraítear i mír 1 a óstáil;
- (b) tá easpa spáis ann chun eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainneachta nó de shaoráidí gaolmhara dá dtagraítear i mír 1 a óstáil, lena n-áirítear tar éis an gá a bheidh ag an soláthraí rochtana amach anseo le spás a léirítear go leordhóthanach a chur san áireamh, sna pleananna infheistíochta atá ar fáil go poiblí, mar shampla, nó trí thairseach le haghaidh na hacmhainneachta ceadaithe mar chéatadán den acmhainneacht iomlán;
- (c) tá cúiseanna a bhfuil údar cuí leo ann maidir leis an tsábháilteacht, an tslándáil náisiúnta agus an tsláinte phoiblí;
- (d) tá cúiseanna a bhfuil údar cuí leo ann maidir le sláine agus slándáil aon líonra, go háirithe bonneagar náisiúnta criticiúil;
- (e) tá riosca a bhfuil údar cuí leis ann go gcuirfí isteach go tromchúiseach ar na seirbhísí eile dá ndéanfaí seirbhísí cumarsáide leictreonaí atá beartaithe a sholáthar ar an mbonneagar fisiceach céanna; nó
- (f) tá fáil ar mhodhanna inmharthana malartacha rochtana éighníomhaí fisicí mórdhíola ar líonraí cumarsáide leictreonaí, lena n-áirítear rochtain ar shnáithín optúil dorchá nó ar dhíchuaachadh snáithín, ar líonraí iad a sholáthraíonn an t-oibreoir líonra céanna agus atá oiriúnach chun líonraí fíor-ardacmhainneachta a sholáthar, ar choinníoll go gcuirfear an rochtain sin ar fáil faoi théarmaí agus coinníollacha cothroma agus réasúnta.

Féadfaidh na Ballstáit a fhoráil go bhféadfaidh na hoibreoirí líonra agus na comhlachtaí earnála poiblí a bhfuil bonneagar fisiceach faoi úinéireacht nó faoi rialú acu rochtain ar bhonneagar fisiceach sonrach a dhiúltú i gcás ina bhfuil fáil ar mhodhanna malartacha inmharthana rochtana oscailte neamh-idirdhealaithí mórdhíola ar líonraí cumarsáide fíor-ardacmhainneachta arna soláthar ag an oibreoir líonra céanna nó ag an gcomhlacht poiblí céanna, ar na coinníollacha seo a leanas:

- i. tairgtear na modhanna malartacha rochtana mórdhíola sin faoi théarmaí agus coinníollacha cothroma réasúnacha; agus
- ii. tugtar aghaidh le tionscadal imscartha an oibreora ar an limistéar cumhdaigh céanna agus níl aon líonra snáithín eile ann lena nasctar áitreabh an úsáideora deiridh agus lena bhfreastalaítear ar an limistéar cumhdaigh sin.

I gcás ina ndiúltófar rochtain a sholáthar, cuirfidh an t-oibreoir líonra nó an comhlacht earnála poiblí a bhfuil bonneagar fisiceach faoi úinéireacht nó faoi rialú aige in iúl don iarrthóir rochtana, i scríbhinn, na cúiseanna sonracha mionsonraithe leis an diúltú sin a luaithe agus is féidir, agus tráth nach déanaí ná 2 mhí ón dáta a fhaightear an iarraidh iomlán ar rochtain, ach amháin i gcás bonneagar náisiúnta criticiúil, mar a shainmhínítear faoin dlí náisiúnta é, ar bonneagar é ar féidir diúltú rochtana ina leith a chur in iúl don iarrthóir gan cúiseanna sonracha mionsonraithe a thabhairt.

4. Féadfaidh na Ballstáit comhlacht a bhunú nó a ainmniú chun iarrataí ar rochtain ar bhonneagar fisiceach atá faoi úinéireacht nó faoi rialú comhlachtaí earnála poiblí a chomhordú, chun comhairle dhlíthiúil agus theicniúil a chur ar fáil trí théarmaí agus coinníollacha rochtana a chaibidil, agus chun soláthar faisnéise trí phointe faisnéise aonair dá dtagraítear in Airteagal 10 a éascú.

5. Bonneagar fisiceach atá faoi réir oibleagáidí rochtana arna bhforchur ag údaráis rialála náisiúnta de bhun Threoir (AE) 2018/1972 nó ag údaráis inniúla eile nó a eascraíonn as cur i bhfeidhm rialacha an Aontais maidir leis an státchabhair, ní bheidh sé faoi réir na n-oibleagáidí a leagtar amach i míreanna 1, 2 agus 3, a fhad a bheidh oibleagáidí rochtana den sórt sin i bhfeidhm.

6. Féadfaidh comhlachtaí earnála poiblí a bhfuil bonneagar fisiceach nó catagóirí áirithe bonneagair fhisicigh faoi úinéireacht nó faoi rialú acu cinneadh a dhéanamh gan míreanna 1, 2 agus 3 a chur i bhfeidhm maidir leis an mbonneagar fisiceach nó na catagóirí bonneagair fhisicigh sin ar chúiseanna a bhaineann le luach ailtireachta, stairiúil, reiligiúnach nó comhshaoil, nó ar chúiseanna a bhaineann le slándáil phoiblí, cosaint, sábháilteacht agus sláinte. Sainaithneoidh na Ballstáit an bonneagar fisiceach sin nó na catagóirí bonneagair fhisicigh sin ina gcríoch bunaithe ar chúiseanna comhréireacha a bhfuil údar cuí leo. Déanfar liosta na gcatagóirí bonneagair fhisicigh agus na gcritéar a chuirtear i bhfeidhm chun iad a shainaithint a fhoilsiú trí phointe faisnéise aonair.

7. Beidh sé de cheart ag oibreoirí rochtain ar a mbonneagar fisiceach a thairiscint chun líonraí a imscaradh, seachas líonraí cumarsáide leictreonaí nó saoráidí gaolmhara.

8. Beidh an tAirteagal seo gan dochar do cheart úinéir an bhonneagair fhisicigh chun maoine i gcásanna nach é an t-oibreoir líonra nó an comhlacht earnála poiblí an t-úinéir, agus beidh sé gan dochar do cheart aon tríú páirtí eile chun maoine, úinéirí talún agus úinéirí maoine príobháidí, mar shampla, nó, i gcás inarb infheidhme, do chearta tionóntaí.

9. Féadfaidh na Ballstáit treoir a sholáthar maidir le cur i bhfeidhm an Airteagail seo.

Airteagal 4

Trédhearcacht an bhonneagair fhisicigh

1. Chun rochtain a iarraidh ar bhonneagar fisiceach i gcomhréir le hAirteagal 3, beidh sé de cheart ag aon oibreoir rochtain a fháil, arna iarraidh sin, ar an bhfaisnéis íosta seo a leanas maidir leis an mbonneagar fisiceach atá ann cheana i bhformáid leictreonach trí phointe faisnéise aonair:

- (a) suíomh geothagartha agus bealach;
- (b) cineál an bhonneagair agus an úsáid a bhaintear as faoi láthair;
- (c) pointe teagmhála.

Beidh an fhaisnéis íosta sin ar fáil, faoi théarmaí comhréireacha, neamh-idirdhealaitheacha agus trédhearcacha agus, in aon chás tráth nach déanaí ná 15 lá oibre tar éis an iarraidh ar fhaisnéis a chur isteach. I gcásanna cuí-réasúnaithe, féadfar síneadh 15 lá oibre a chur leis an spriocdháta sin. Is trí phointe faisnéise aonair a chuirfear an spriocdháta nua in iúl d'oibreacha a d'iarr rochtain.

Aon oibreacha a iarrfaidh rochtain ar fhaisnéis de bhun an Airteagail seo, sonróidh sé an limistéar ina bhfuil sé beartaithe ag an oibreacha iarrthach eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainneachta nó de shaoráidí gaolmhara a imscaradh.

Ní fhéadfar rochtain ar an bhfaisnéis íosta a theorannú nó a dhiúltú, ach amháin i gcás inar gá, chun slándáil foirgneamh áirithe atá faoi úinéireacht nó faoi rialú comhlachtaí earnála poiblí, slándáil na líonraí agus a sláine, slándáil náisiúnta, slándáil an bhonneagair chriticiúil náisiúnta, sláinte nó sábháilteacht phoiblí a áirithiú, i gcás nach bhfuil an bonneagar fisiceach faoi réir oibleagáidí rochtana de réir Airteagal 3(6), nó ar chúiseanna rúndachta nó rún oibreacha agus gnó.

2. Déanfaidh oibreacha líonraí agus comhlachtaí earnála poiblí an fhaisnéis íosta dá dtagraítear i mír 1 a chur ar fáil, trí phointe faisnéise aonair agus i bhformáid leictreonach, ag tosú tráth nach déanaí ná 24 mhí tar éis theacht i bhfeidhm an Rialacháin seo. Faoi na coinníollacha céanna, déanfaidh oibreacha líonra agus comhlachtaí earnála poiblí aon nuashonrú ar an bhfaisnéis sin agus aon fhaisnéis íosta nua dá dtagraítear i mír 1 a chur ar fáil go pras. I gcás nach gcomhlíonann oibreacha líonra nó comhlachtaí earnála poiblí an oibleagáid a leagtar amach i mír 1, féadfaidh na húdaráis inniúla a iarraidh go ndéanfar an fhaisnéis dá dtagraítear i mír 1 atá in easnamh a chur ar fáil i bhformáid leictreonach trí phointe faisnéise aonair, laistigh de 15 lá oibre tar éis dóibh an iarraidh a fháil, gan dochar don fhéidearthacht atá ag na Ballstáit pionóis a fhorchur ar oibreacha líonraí agus ar chomhlachtaí earnála poiblí ar leo bonneagar fisiciúil nó a rialaíonn bonneagar fisiciúil toisc nach bhfuil an oibleagáid sin á comhlíonadh acu.

3. Comhlíonfaidh oibreacha líonra agus comhlachtaí earnála poiblí iarrataí réasúnta ar shuirbhéanna ar an láthair ar eilimintí sonracha dá mbonneagar fisiceach arna iarraidh sin go sonracha d'oibreacha. Sonrófar sna hiarrataí sin na heilimintí den bhonneagar fisiceach lena mbaineann d'fhonn eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainneachta nó de shaoráidí gaolmhara a imscaradh. Maidir le suirbhéanna ar an láthair ar na heilimintí sonracha den bhonneagar fisiceach, deonófar na suirbhéanna sin faoi théarmaí comhréireacha, neamh-idirdhealaitheacha agus trédhearcacha laistigh de mhí amháin ón dáta a gheofar an iarraidh, faoi réir na dteorainneacha a leagtar amach i mír 1, an ceathrú fómhír. Féadfaidh na Ballstáit ceanglais mhionsonraithe a shonrú maidir leis an iarraidh sin.

4. Ar chúiseanna slándála, féadfaidh na Ballstáit a chinneadh nach mbeidh feidhm ag míreanna 1, 2 agus 3 maidir le bonneagar náisiúnta criticiúil ar fad, nó maidir le codanna de, mar a shainítear faoin dlí náisiúnta.

5. Ní bheidh feidhm ag míreanna 1, 2 agus 3:

- (a) i gcás bonneagar fisiceach nach bhfuil oiriúnach go teicniúil chun líonraí fíor-ardacmhainneachta nó saoráidí gaolmhara a imscaradh; nó
- (b) i gcásanna sonracha ina mbeadh an oibleagáid maidir le faisnéis a sholáthar faoi chineálacha áirithe bonneagair fhisicigh atá ann cheana de bhun mhír 1, an chéad fhomhír, díréireach, ar bhonn measúnú costais agus tairbhe arna dhéanamh ag na Ballstáit agus bunaithe ar chomhairliúchán le páirtithe leasmhara; nó
- (c) i gcás nach bhfuil bonneagair fhisiceacha faoi réir oibleagáidí rochtana i gcomhréir le hAirteagal 3(6).

Trí phointe faisnéise aonair a fhoilseofar an bonn cirt, na critéir agus na coinníollacha a bhaineann le haon eisceachtaí den sórt sin a chur i bhfeidhm.

6. Déanfaidh oibreoirí a fhaigheann rochtain ar fhaisnéis de bhun an Airteagail seo bearta iomchuí chun a áirithiú go n-urramófar rúndacht, agus rúin oibriúcháin agus ghnó.

Airteagal 5

Comhordú na n-oibreacha sibhialta

1. Beidh sé de cheart ag comhlachtaí na hearnála poiblí ar leo bonneagar fisiceach nó a bhfuil bonneagar fisiceach faoina smacht, agus ag gach oibreoir líonra, lena n-áirítear comhlachtaí na hearnála poiblí, comhaontuithe a chaibidil maidir le comhordú oibreacha sibhialta, lena n-áirítear comhaontuithe maidir le cionroinnt costas, le hoibreoirí d'fhonn eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainneachta nó de shaoráidí gaolmhara a imscaradh.

2. Maidir le comhlachtaí na hearnála poiblí ar leo bonneagar fisiceach nó a bhfuil bonneagar fisiceach faoina smacht, agus gach oibreoir líonra atá i mbun oibreacha sibhialta a dhéanamh nó a bheartú go díreach nó go hindíreach, ar oibreacha sibhialta iad a mhaoinítear go hiomlán nó i bpáirt le cistí poiblí, comhlíonfaidh siad aon iarraidh réasúnta i scríbhinn chun na hoibreacha sibhialta sin a chomhordú faoi théarmaí trédhearcacha neamh-idirdhealaitheacha, iarraidh arna déanamh ag oibreoirí d'fhonn eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainneachta nó de shaoráidí gaolmhara a imscaradh. Féadfaidh na Ballstáit ceanglais mhionsonraithe a shonrú maidir leis an iarraidh sin, lena n-áirítear cásanna maoinithe pháirtigh.

Comhlíonfar na hiarrataí sin ar choinníoll go gcomhlíonfar na coinníollacha carnacha seo a leanas:

- (a) maidir leis an oibreoir líonra a raibh sé beartaithe aige na hoibreacha sibhialta atá i gceist a dhéanamh ar dtús, ní chuirtear aon chostas breise nach féidir a aisghabháil air, lena n-áirítear na costais sin arb iad moilleanna breise is cúis leo, gan dochar don fhéidearthacht teacht ar chomhaontú maidir leis na costais a chionroinnt idir na páirtithe lena mbaineann;
- (b) an t-oibreoir líonra a bhfuil sé beartaithe aige na hoibreacha sibhialta a dhéanamh ar dtús, beidh sé fós i gceannas ar chomhordú na n-oibreacha;
- (c) déanfar an iarraidh ar chomhordú a chomhdú a luaithe is féidir agus, nuair atá gá le cead, 2 mhí ar a laghad sula gcuirfear an tionscadal deiridh faoi bhráid na n-údarás inniúil chun ceadanna a dheonú.

3. Maidir le hiarraidh chun oibreacha sibhialta a chomhordú a dhéanann gnóthas a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí nó atá údaraithe iad a sholáthar ar ghnóthas a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí nó atá údaraithe iad a sholáthar, féadfar a mheas go bhfuil an iarraidh sin míréasúnta i gcás ina gcomhlíontar an dá choinníoll seo a leanas:

- (a) baineann an iarraidh le limistéar a bhí faoi réir ceachtar den dá rud seo a leanas:
 - (i) réamhaisnéis maidir le clúdach líonraí leathanbhanda, lena n-áirítear líonraí fíor-ardacmhainneachta de bhun Airteagal 22(1) de Threoir (AE) 2018/1972;
 - (ii) cuireadh chun a dhearbhu go bhfuil sé ar intinn aige líonraí fíor-ardacmhainneachta a imscaradh de bhun Airteagal 22(3) de Threoir (AE) 2018/1972;
 - (iii) comhairliúchán poiblí i dtaca le rialacha an Aontais maidir leis an státchabhair a chur i bhfeidhm;

- (b) níor chuir an gnóthas iarrthach in iúl go raibh sé ar intinn aige líonraí fíor-ardacmhainneachta a imscaradh sa limistéar dá dtagraítear i bpointe (a) in aon cheann de na nósanna imeachta is déanaí as measc na nósanna imeachta a liostaítear sa phointe sin lena gcumhdaítear an tréimhse ina ndéantar an iarraidh ar chomhordú.

Má mheastar go bhfuil iarraidh ar chomhordú míréasúnta ar bhonn na chéad fhomhíre, an gnóthas a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí nó atá údaraithe na líonraí sin a sholáthar agus a dhiúltaíonn oibreacha sibhialta a chomhordú, déanfaidh sé bonneagar fisiceach ag a bhfuil acmhainn leordhóthanach a imscaradh chun freastal ar riachtanais réasúnta a d'fhéadfadh a bheith ann amach anseo maidir le rochtain tríú páirtí.

4. Féadfaidh na Ballstáit a chinneadh nach mbeidh feidhm ag míreanna 2 agus 3 maidir le cineálacha oibreacha atá teoranta ó thaobh raon feidhme de, amhail i dtéarmaí luacha, méide nó faid, nó i gcás bonneagar criticiúil náisiúnta. Sainithneoidh na Ballstáit na cineálacha oibreacha sibhialta a mheastar a bheith teoranta ó thaobh raon feidhme de nó, bunaithe ar dhlí an Aontais nó ar an dlí náisiúnta, a bhaineann le bonneagar criticiúil náisiúnta bunaithe ar chúiseanna comhréireacha a bhfuil údar cuí leo. Foilseofar faisnéis faoi na cineálacha sin oibreacha sibhialta trí phointe faisnéise aonair. Féadfaidh na Ballstáit a chinneadh gan faisnéis a bhaineann le bonneagar náisiúnta criticiúil a fhoilsiú.

5. Féadfaidh na Ballstáit treoir a sholáthar maidir le cur i bhfeidhm an Airteagail seo.

Airteagal 6

Trédhearcacht na n-oibreacha sibhialta atá beartaithe

1. Chun comhordú na n-oibreacha sibhialta dá dtagraítear in Airteagal 5.2 a iarraidh, cuirfidh aon oibreoir líonra an fhaisnéis íosta seo a leanas ar fáil i bhformáid leictreonach trí phointe faisnéise aonair:

- (a) suíomh geothagartha agus cineál na n-oibreacha;
- (b) eilimintí an bhonneagair fhisiciúil lena mbaineann;
- (c) an dáta a mheastar a thosóidh na hoibreacha agus a bhfad;

- (d) an dáta a mheastar a chuirfear an tionscadal deiridh faoi bhráid na n-údarás inniúil chun ceadanna a dheonú, i gcás inarb infheidhme;
- (e) pointe teagmhála.

Maidir leis an bhfaisnéis dá dtagraítear sa chéad fhomhír le haghaidh oibreacha sibhialta atá beartaithe a bhaineann lena bhonneagar fisiciúil, áiritheoidh an t-oibreoir líonra go mbeidh sí ceart agus cothrom le dáta agus go gcuirfear ar fáil go pras í trí phointe faisnéise aonair. Ní mór an méid sin a dhéanamh a luaithé a bheidh an fhaisnéis ar fáil don oibreoir líonra agus, in aon chás agus i gcás ina bhfuil cead beartaithe, tráth nach déanaí ná 3 mhí sula gcuirfear an iarraidh ar chead faoi bhráid na n-údarás inniúil den chéad uair.

Chun comhaontuithe maidir le comhordú oibreacha sibhialta a éascú nuair a dhéantar bóithre nó cosáin uirbeacha faoi úinéireacht nó faoi rialú chomhlachtaí earnála poiblí a thógáil nó a athchóiriú, cuirfidh comhlachtaí earnála poiblí an fhaisnéis dá dtagraítear sa chéad fhomhír ar fáil i bhformáid leictreonach trí phointe faisnéise aonair. Déanfar an méid sin a luaithé a bheidh an fhaisnéis ar fáil don chomhlacht earnála poiblí agus, in aon chás agus i gcás ina n-iarrtar cead, tráth nach déanaí ná 3 mhí sula gcuirfear an iarraidh ar chead faoi bhráid na n-údarás inniúil den chéad uair.

Beidh sé de cheart ag oibreoirí rochtain a fháil ar an bhfaisnéis íosta dá dtagraítear sa chéad fhomhír i bhformáid leictreonach, arna iarraidh sin, trí phointe faisnéise aonair. San iarraidh ar rochtain ar fhaisnéis, sonrófar an limistéar ina bhfuil sé beartaithe ag an oibreoir iarrthach eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainneachta nó de shaoráidí gaolmhara a imscaradh. Laistigh de 15 lá oibre ón dáta a gheofar an iarraidh ar fhaisnéis, cuirfear an fhaisnéis a iarradh ar fáil faoi théarmaí comhréireacha, neamh-idirdhealaitheacha agus trédhearcacha. I gcásanna cuí-réasúnaithe, féadfar síneadh 15 lá oibre a chur leis an spriodhata sin. Ní fhéadfar rochtain ar an bhfaisnéis íosta a theorannú nó a dhiúltú ach a mhéad is gá, chun slándáil na líonraí, lena n-áirítear slándáil na mbonneagar criticiúil, agus a sláine, slándáil náisiúnta, sláinte nó sábháilteacht phoiblí, rúndacht nó rúin oibriúcháin agus ghnó a áirithiú.

2. Féadfaidh na Ballstáit a chinneadh nach mbeidh feidhm ag mír 1 maidir le cineálacha oibreacha atá teoranta ó thaobh raon feidhme de, mar shampla i dtéarmaí luacha, méide nó faid, i gcás bonneagar criticiúil náisiúnta, nó ar chúiseanna sábháilteachta poiblí, slándála náisiúnta nó éigeandála. Sainaithneoidh na Ballstáit, bunaithe ar chúiseanna comhréireacha a bhfuil údar cuí leo, na cineálacha oibreacha a mheasfaí a bheith teoranta ó thaobh raon feidhme de nó a bhainfeadh le bonneagar criticiúil náisiúnta, chomh maith leis na héigeandálaí nó na cúiseanna slándála náisiúnta a thabharfadh údar le gan a bheith faoi réir na hoibleagáide maidir le faisnéis a sholáthar. Foilseofar faisnéis faoi na cineálacha sin saothar sibhialta atá eisiata ó oibleagáidí trédhearcachta trí phointe faisnéise aonair. Féadfaidh na Ballstáit a chinneadh gan faisnéis a bhaineann le bonneagar náisiúnta criticiúil a fhoilsiú.

Airteagal 7

An nós imeachta um cheadanna agus um chearta slí a dheonú

1. Ní chuirfidh na húdaráis inniúla srian **ná** bac míchuí ar imscaradh aon eiliminte de líonraí fíor-ardacmhainneachta nó de shaoráidí gaolmhara. Aon rialacha lena rialaítear na coinníollacha agus na nósanna imeachta is infheidhme maidir le ceadanna agus cearta slí a dheonú agus ar rialacha iad a theastaíonn chun eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainneachta nó de shaoráidí gaolmhara a imscaradh, déanfaidh na Ballstáit a ndícheall chun a áirithiú go mbeidh siad comhsheasmhach ar fud na críche náisiúnta, agus go ndéanfar sin gan dochar do cheart na mBallstát a mhéid a bhaineann le rialacha agus coimircí a choinneáil ar bun chun an tsábháilteacht phoiblí a chosaint.
2. Cuirfidh na húdaráis inniúla an fhaisnéis uile ar fáil i dtaca leis na coinníollacha agus na nósanna imeachta is infheidhme maidir le ceadanna agus cearta slí a dheonú, a ndéonaítear iad trí nósanna imeachta riaracháin, lena n-áirítear aon fhaisnéis maidir le díolúintí ó chuid de na ceadanna nó na cearta slí nó ó na ceadanna nó na cearta slí uile a cheanglaítear faoin dlí náisiúnta nó faoi dhlí an Aontais, trí phointe faisnéise aonair i bhformáid leictreonach.
3. Áiritheoidh na húdaráis inniúla go bhféadfaidh na hoibreoirí iarratais ar cheadanna nó ar chearta slí a chur isteach, trí phointe faisnéise aonair i bhformáid leictreonach, agus faisnéis a fháil maidir le stádas an iarratais. Féadfaidh na Ballstáit nósanna imeachta mionsonraithe a shonrú chun an fhaisnéis a aisghabháil.

4. *scriosta*

5. Déanfaidh na húdaráis inniúla ceadanna, cé is moite de chearta slí, a dheonú nó a dhiúltú laistigh d'uastréimhse 4 mhí ón dáta a gheofar iarratas iomlán ar chead.

Déanfaidh na húdaráis inniúla cinneadh maidir le hiomláine an iarratais ar cheadanna nó ar chearta slí laistigh de 20 lá oibre ón iarratas a fháil. Ach amháin má thug na húdaráis inniúla cuireadh don iarratasóir aon fhaisnéis atá in easnamh a sholáthar laistigh den tréimhse sin, measfar go bhfuil an t-iarratas iomlán.

Beidh an chéad fhomhír agus an dara fhomhír gan dochar do sprioc-amanna nó d'oibleagáidí sonracha eile a leagtar síos chun an nós imeachta a dhéanamh mar is ceart, ar sprioc-amanna nó oibleagáidí iad is infheidhme maidir leis an nós imeachta um cheadanna a dheonú, lena n-áirítear imeachtaí achomhairc, i gcomhréir le dlí an Aontais nó leis an dlí náisiúnta.

Mar eisceacht air sin agus bunaithe ar chúis a bhfuil údar léi, féadfaidh an t-údarás inniúil, dá dheoin féin, síneadh a chur leis an sprioc-am 4 mhí dá dtagraítear sa chéad fhomhír agus i mír 6. Beidh aon síneadh chomh gearr agus is féidir agus ní rachaidh sé thar 4 mhí, ach amháin i gcás inar gá sin chun sprioc-amanna nó oibleagáidí sonracha eile a leagtar síos chun an nós imeachta is infheidhme maidir leis an nós imeachta um dheonú ceadanna a sheoladh go cuí, lena n-áirítear imeachtaí achomhairc, i gcomhréir le dlí an Aontais nó leis an dlí náisiúnta i gcomhréir le dlí an Aontais nó leis an dlí náisiúnta. Leagfaidh na Ballstáit amach na cúiseanna lena dtugtar údar leis an síneadh sin, agus foilseoidh siad roimh ré iad trí phointí faisnéise aonair.

Beidh bonn cirt cuí le gach diúltú ceada nó cirt slí, de réir critéir oibiachtúla, thrédhearcacha, neamh-idirdhealaitheacha agus chomhréireacha.

6. De mhaolú ar Airteagal 43(1), pointe (a) de Threoir (AE) 2018/1972, i gcás ina bhfuil gá, de bhreis ar cheadanna, le cearta slí **ar**, thar nó faoi mhaoín phoiblí nó ar, thar nó faoi mhaoín phríobháideach agus ina dteastaíonn réamhúdarú ón úinéir, chun eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainneachta nó de shaoráidí gaolmhara a imscaradh, deonóidh na húdaráis inniúla na cearta slí sin laistigh de 4 mhí ón dáta a gheofar an t-iarratas comhlánaithe ach amháin i gcás díshealbhú.

7. *scriosta*

8. Féadfaidh na Ballstáit, i gcomhréir leis an dlí náisiúnta, catagóirí imscartha eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainneachta nó de shaoráidí gaolmhara a shonrú nach mbeidh faoi réir aon nós imeachta um dheonú ceadanna de réir bhrí an Airteagail seo.

9. Féadfaidh na Ballstáit, *inter alia*, ceadanna a cheangal chun eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainneachta nó de shaoráidí gaolmhara a imscaradh ar fhoirgnimh nó ar láithreáin a bhfuil luach ailtireachta, stairiúil, reiligiúnach nó comhshaoil ag baint leo atá cosanta i gcomhréir leis an dlí náisiúnta nó i gcás inar gá ar mhaithe leis an tsábháilteacht phoiblí, le slándáil an bhonneagair chriticiúil nó ar chúiseanna comhshaoil.

10. Ceadanna, seachas cearta slí, a bhfuil gá leo chun eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainneachta nó de shaoráidí gaolmhara a imscaradh, ní bheidh siad faoi réir aon táille ná aon mhuirear a théann thar chostais riaracháin dá bhforáiltear, *mutatis mutandis*, in Airteagal 16 de Threoir (AE) 2018/1972.

Airteagal 8

Bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh agus sreangú snáithín

1. Gach foirgneamh nuathógtha, nó gach foirgneamh a bhfuil móroibreacha athchóirithe á ndéanamh air, lena n-áirítear foirgnimh ilteaghaise ina bhfuil eilimintí faoi chomhúinéireacht, ag suíomh an úsáideora deiridh, ar cuireadh iarratais ar cheadanna tógála isteach ina leith tar éis 24 mhí tar éis dháta theacht i bhfeidhm an Rialacháin seo, feistefar iad le pointe rochtana foirgnimh, le bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá réidh don snáithín, agus sreangú snáithín laistigh d'fhoirgneamh, agus le sreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh, lena n-áirítear naisc suas le críochphointí an líonra, nó, sna Ballstáit sin ina gceadaítear críochphointe an líonra a chur lasmuigh de shuíomh sonrach an úsáideora deiridh, suas go dtí an pointe fisiceach ag a nascann an t-úsáideoir deiridh le rochtain a fháil ar an líonra poiblí.

2. *scriosta*

3. Mura méadóidh sé, go díreireach, costais na n-oibreacha athchóirithe agus má tá sé indéanta go teicniúil, faoi 24 mhí tar éis dháta theacht i bhfeidhm an Rialacháin seo, déanfar gach foirgneamh ag suíomh na n-úsáideoirí deiridh, lena n-áirítear eilimintí de atá faoi chomhúinéireacht, a bhfuil athchóiriú mór á ndéanamh orthu mar a shainmhínítear i bpointe 10 d'Airteagal 2 de Threoir 2010/31/AE, a fheistiú le pointe rochtana foirgnimh, bonneagar fisiciúil foirgnimh atá réidh don snáithín, agus sreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh, lena n-áirítear naisc suas le críochphointí an líonra, nó, sna Ballstáit sin ina gceadaítear pointe críochphointe an líonra a chur lasmuigh de shuíomh ar leith an úsáideora deiridh, suas go dtí an pointe fisiciúil ag a nascann an t-úsáideoir deiridh leis an líonra rochtana poiblí.

4. Glacfaidh na Ballstáit na caighdeáin ábhartha nó na sonraíochtaí teicniúla is gá chun míreanna 1 agus 3 a chur chun feidhme 18 mí ar a dhéanaí tar éis theacht i bhfeidhm an Rialacháin seo. Féadfar an méid a leanas a áireamh ar na caighdeáin nó ar na sonraíochtaí teicniúla sin:

- (a) sonraíochtaí maidir le pointe rochtana an fhoirgnimh agus sonraíochtaí an chomhéadain snáithín;
- (b) sonraíochtaí cábla;
- (c) sonraíochtaí soicéid;
- (d) sonraíochtaí seolphíobán nó micreadhuchtanna;
- (e) sonraíochtaí teicniúla is gá chun trasnaíocht ar cháblú leictreach a chosc;
- (f) an ga íosta lúibe;
- (g) sonraíochtaí teicniúla maidir leis an gcáblú a shuiteáil.

5. Beidh foirgnimh a fheistítear i gcomhréir leis an Airteagal seo incháilithe, ar bhonn deonach agus i gcomhréir leis na nósanna imeachta arna mbunú ag na Ballstáit, chun lipéad 'réidh don snáithín' a fháil, i gcás inar roghnaigh na Ballstáit an lipéad sin a thabhairt isteach.

6. Féadfaidh na Ballstáit scéimeanna deimhniúcháin a bhunú chun a léiriú go bhfuil na caighdeáin nó na sonraíochtaí teicniúla dá dtagraítear i mír 4 á gcomhlíonadh agus chun cáiliú don lipéad ‘réidh don snáithín’ dá bhforáiltear i mír 5. Féadfaidh na Ballstáit coinníoll a leagan síos go mbeidh eisiúint na gceadanna tógála dá dtagraítear i míreanna 1 agus 3 ag brath ar chomhlíonadh na gcaighdeán nó na sonraíochtaí teicniúla dá dtagraítear sa mhír seo ar bhonn tionscadal teicniúil, agus nuair is infheidhme, an cheada chun an foirgneamh a úsáid chun na críche dar ceapadh é ar chríochnú na tógála, ar bhonn tuarascáil tástála dheimhnithe nó nós imeachta comhchosúil arna bhunú ag na Ballstáit, lena bhféadfaí cigireacht ar an láthair ar na foirgnimh nó ar shampla ionadaíoch díobh a áireamh.

7. Ní bheidh feidhm ag míreanna 1 agus 3 maidir le catagóirí áirithe foirgneamh, i gcás ina mbeidh comhlíonadh na míreanna sin díréireach, i dtéarmaí costas ar úinéirí aonair nó ar chomhúinéirí bunaithe ar ghnéithe oibiachtúla. Sainaithneoidh na Ballstáit na catagóirí foirgnimh sin bunaithe ar chúiseanna comhréireacha a bhfuil údar cuí leo.

8. Féadfaidh na Ballstáit a chinneadh nach mbeidh feidhm ag míreanna 1 agus 3, nó go mbeidh feidhm acu ach oiriúnuithe teicniúla cuí a bheith déanta orthu, maidir le cineálacha áirithe foirgneamh, mar shampla catagóirí sonracha séadchomharthaí, foirgneamh stairiúil, foirgneamh míleata agus foirgneamh a úsáidtear chun críoch slándála náisiúnta, mar a shainmhínítear sa dlí náisiúnta. Sainaithneoidh na Ballstáit na catagóirí foirgnimh sin bunaithe ar chúiseanna comhréireacha a bhfuil údar cuí leo. Foilseofar faisnéis faoi na catagóirí foirgnimh sin trí phointe faisnéise aonair.

Airteagal 9

Rochtain ar bhonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh

1. Faoi réir mhír 3, an chéad fhomhír, beidh sé de cheart ag aon soláthraí líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí a líonra a leathadh amach ar a chostas féin go dtí an pointe rochtana.
2. Faoi réir mhír 3, beidh sé de cheart ag aon soláthraí líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí rochtain a fháil ar aon bhonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá ann cheana d’fhonn eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainneachta a imscaradh má tá macasamhlú dodhéanta ó thaobh na teicniúlachta de nó neamhéifeachtúil go heacnamaíoch.

3. Aon sealbhóir ar cheart chun an pointe rochtana foirgnimh agus an bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh a úsáid, comhlíonfaidh sé na hiarrataí réasúnta uile i scríbhinn ar rochtain ar an bpointe rochtana foirgnimh agus ar an mbonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh ó sholáthraithe líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí faoi théarmaí agus coinníollacha cothroma, réasúnta agus neamh-idirdhealaitheacha, lena n-áirítear ó thaobh praghais de, i gcás inarb iomchuí. Féadfaidh na Ballstáit ceanglais mhionsonraithe a shonrú maidir leis na hiarrataí sin.
4. Mura mbeidh bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá réidh don snáithín ar fáil, beidh an ceart ag aon soláthraí líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí a líonra a fhoirceannadh in áitreabh an síntiúsóra, faoi réir chomhaontú an úinéara nó an síntiúsóra, agus an bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá ann cheana á úsáid aige, a mhéid atá sé ar fáil agus inrochtana faoi mhír 3, agus ar choinníoll go n-íoslaghdaítear an tionchar ar mhaoin phríobháideach tríú páirtithe.
5. Beidh an tAirteagal seo gan dochar do cheart úinéir an phointe rochtana foirgnimh nó an bhonneagair fhisicigh laistigh den fhoirgneamh chun maoine i gcás nach é an sealbhóir ar cheart chun an bonneagar nó an pointe rochtana a úsáid úinéir an bhonneagair nó an phointe rochtana sin, agus beidh sé gan dochar do cheart aon tríú páirtí eile chun maoine, amhail úinéirí talún agus úinéirí foirgneamh.
6. Féadfaidh na Ballstáit treoir a sholáthar maidir le cur i bhfeidhm an Airteagail seo.

Airteagal 10

Pointí faisnéise aonair a dhigitiú

1. Le pointí faisnéise aonair, cuirfear uirlisí digiteacha iomchuí ar fáil, amhail i bhfoirm tairseacha gréasáin, seoltaí ríomhphoist, bunachair sonraí, ardáin dhigiteacha nó feidhmchláir dhigiteacha, chun gur féidir na cearta uile a fheidhmiú ar líne agus na hoibleagáidí uile a leagtar amach sa Rialachán seo a chomhlíonadh.
2. Féadfaidh na Ballstáit roinnt uirlisí digiteacha lena dtacaítear leis na pointí faisnéise aonair dá dtagraítear i mír 1 a idirnascadh nó a chomhtháthú go hiomlán nó go páirteach, de réir mar is iomchuí.

3. Leagfaidh na Ballstáit amach pointe iontrála digiteach náisiúnta aonair, ina mbeidh comhéadan coiteann úsáideora lena n-áiríteofar rochtain rianúil ar na pointí faisnéise aonair digitithe.

Airteagal 11

Díospóidí a réiteach

1. Gan dochar don fhéidearthacht an cás a tharchur chuig cúirt, beidh aon pháirtí i dteideal díospóid a d'fhéadfadh teacht chun cinn a tharchur chuig an gcomhlacht náisiúnta inniúil um réiteach díospóidí arna bhunú de bhun Airteagal 12:

- (a) i gcás ina ndiúltófar rochtain ar an mbonneagar atá ann cheana nó nach dtiocfar ar chomhaontú maidir le téarmaí agus coinníollacha sonracha, lena n-áirítear ó thaobh praghais de, laistigh de **2** mhí ón dáta a gheofar an iarraidh ar rochtain faoi Airteagal 3;
- (b) maidir leis na cearta agus na hoibleagáidí a leagtar amach in Airteagail 4 agus 6, lena n-áirítear i gcás nach soláthrófar laistigh de 15 lá oibre an fhaisnéis a iarrtar, nó i gcásanna a bhfuil údar cuí leo, laistigh de 15 lá oibre eile, tar éis don iarraidh faoi Airteagal 4 a bhieth curtha isteach, agus laistigh de 2 sheachtain tar éis don iarraidh faoi Airteagal 6 a bheith curtha isteach;
- (c) i gcás nach dtiocfar ar chomhaontú maidir le comhordú oibreacha sibhialta de bhun Airteagal 5(2) laistigh de mhí amháin ón dáta a gheofar an iarraidh fhoirmiúil ar oibreacha sibhialta a chomhordú; nó
- (d) i gcás nach dtiocfar ar chomhaontú maidir le rochtain ar bhonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh dá dtagraítear in Airteagal 9(2) nó (3) laistigh de mhí amháin ón dáta a gheofar an iarraidh fhoirmiúil ar rochtain;

1a. Féadfaidh na Ballstáit a fhoráil, i gcás díospóidí dá dtagraítear i mír 1 pointe (a) agus (d), nuair is é an t-eintiteas ónar iarr an t-oibreoir rochtain an t-eintiteas céanna atá i dteideal an ceart slí a dheonú don mhaoín ar a bhfuil, ina bhfuil nó faoina bhfuil an t-ábhar rochtana lonnaithe, go bhféadfaidh an comhlacht náisiúnta inniúil um réiteach díospóidí an díospóid maidir leis an gceart slí a réiteach freisin.

2. Agus prionsabal na comhréireachta á gcur san áireamh go hiomlán, eiseoidh an comhlacht náisiúnta um réiteach díospóidí dá dtagraítear i mír 1 cinneadh ceangailteach chun an díospóid a réiteach ar a dhéanaí:

- (a) laistigh de 4 mhí ón dáta a gheofar an iarraidh ar réiteach díospóide, i ndáil le díospóidí dá dtagraítear i mír 1, pointe (a);
- (b) laistigh de dhá mhí ón dáta a gheofar an iarraidh ar réiteach díospóide, i ndáil le díospóidí dá dtagraítear i mír 1, pointí (b), (c) agus (d).

Ní fhéadfar síneadh a chur leis na sprioc-amanna sin ach amháin i gcásanna eisceachtúla a bhfuil údar cuí leo.

3. A mhéid a bhaineann leis na díospóidí dá dtagraítear i mír 1, pointí (a), (c) agus (d), féadfaidh sé gurb é a bheidh i gcinneadh an chomhlachta náisiúnta um réiteach díospóidí téarmaí agus coinníollacha cothroma agus réasúnta a shocrú, lena n-áirítear ó thaobh praghais de, i gcás inarb iomchuí.

I gcás ina mbaineann an díospóid le bonneagar oibreora agus gurb é an comhlacht náisiúnta um réiteach díospóidí an t-údarás náisiúnta rialála, cuirfear na cuspóirí a leagtar amach in Airteagal 3 de Threoir (AE) 2018/1972 san áireamh, i gcás inarb iomchuí.

4. Tá an tAirteagal seo sa bhreis ar na leigheasanna agus na nósanna imeachta breithiúnacha agus gan dochar dóibh i gcomhréir le hAirteagal 47 de Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh¹⁹.

Airteagal 12

Comhlachtaí inniúla

1. Déanfaidh comhlacht inniúil amháin nó níos mó, a d'fhéadfadh a bheith ina chomhlacht atá ann cheana, na cúraimí a shannfar don comhlacht náisiúnta um réiteach díospóidí.

¹⁹ Cairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh (IO C 326, 26.10.2012, lgh. 391-407)

2. Beidh an comhlacht náisiúnta um réiteach díospóidí leithleach go dlíthiúil agus beidh sé neamhspleách ó thaobh feidhmeanna de ar aon oibreoir líonra agus aon chomhlacht eanála poiblí a bhfuil bonneagar fisiceach faoi úinéireacht nó faoi rialú aige agus a bhfuil baint aige leis an díospóid. Na Ballstáit a bhfuil oibreoirí líonra faoi úinéireacht nó faoi rialú acu, áiritheoidh siad deighilt struchtúrach éifeachtach idir na feidhmeanna a bhaineann leis na nósanna imeachta náisiúnta um réiteach díospóidí agus feidhmeanna an phointe faisnéise aonair agus gníomhaíochtaí a bhaineann le húinéireacht nó le rialú.

Gníomhóidh comhlachtaí náisiúnta um réiteach díospóidí go neamhspleách agus go hoibiachtúil agus ní lorgóidh siad ná ní ghlacfaidh siad teoracha ó aon chomhlacht eile agus na díospóidí a chuirtear faoina mbráid á réiteach acu. Ní chuirfear cosc leis sin ar mhaoirseacht i gcomhréir leis an dlí náisiúnta. Is ag comhlachtaí inniúla achomhairc amháin a bheidh an chumhacht cinntí na gcomhlachtaí náisiúnta um réiteach díospóidí a chur ar fionraí nó a chur ar ceal.

3. Féadfaidh an comhlacht náisiúnta um réiteach díospóidí táillí a ghearradh chun na costais a chumhdach a bhaineann leis na cúraimí a sannadh dó a dhéanamh.

4. Rachaidh na páirtithe uile lena mbaineann díospóid i gcomhar go hiomlán leis an gcomhlacht náisiúnta um réiteach díospóidí.

5. Déanfaidh comhlacht inniúil amháin nó níos mó arna cheapadh ag na Ballstáit ar an leibhéal náisiúnta, réigiúnach nó áitiúil, de réir mar is iomchuí, feidhmeanna pointe faisnéise aonair dá dtagraítear in Airteagail 3 go 8 agus in Airteagal 10. Chun na costais a chumhdach a bhaineann leis na feidhmeanna sin a dhéanamh, féadfar táillí a ghearradh chun na pointí faisnéise aonair a úsáid.

6. Beidh feidhm *mutatis mutandis* ag an gcéad fhomhír de mhír 2 maidir leis na comhlachtaí inniúla a dhéanann feidhmeanna pointe faisnéise aonair.

7. Feidhmeoidh na comhlachtaí inniúla a gcumhachtaí ar bhealach neamhchlaonta, trédhearcach agus tráthúil. Áiritheoidh na Ballstáit go mbeidh acmhainní teicniúla, airgeadais agus daonna leormhaithe acu chun na cúraimí a shanntar dóibh a chur i gcrích.

8. Foilseoidh na Ballstáit na cúraimí faoi seach a bheidh le déanamh ag gach comhlacht inniúil trí phointe faisnéise aonair, go háirithe i gcás ina sanntar na cúraimí sin do níos mó ná comhlacht inniúil amháin nó i gcás ina dtagann athrú ar na cúraimí. I gcás inarb iomchuí, rachaidh na comhlachtaí inniúla i gcomhairle le chéile agus oibreoidh siad i gcomhar le chéile maidir le hábhair leasa choitinn.

9. Tabharfaidh na Ballstáit fógra don Choimisiún maidir le céannacht gach comhlachta inniúil i gcomhréir leis an Airteagal seo chun feidhm a dhéanamh faoin Rialachán seo, agus a bhfreagrachtaí faoi seach, faoi 12 mhí tar éis dháta theacht i bhfeidhm an Rialacháin seo, agus maidir le haon mhodhnú a dhéantar, sula dtiocfaidh ainmniú nó modhnú den sórt sin i bhfeidhm.

10. Beidh aon chinneadh a dhéanfaidh comhlacht inniúil faoi réir achomhairc, i gcomhréir leis an dlí náisiúnta, os comhair comhlacht achomhairc a bheidh go hiomlán neamhspleách, lena n-áirítear comhlacht de chineál breithiúnach. Beidh feidhm *mutatis mutandis* ag Airteagal 31 de Threoir (AE) 2018/1972 maidir le haon achomharc de bhun na míre seo.

Beidh an ceart chun achomhairc i gcomhréir leis an gcéad fhomhír gan dochar do cheart na bpáirtithe an díospóid a thabhairt os comhair na cúirte inniúla náisiúnta.

Article 13[...]

Airteagal 14

Pionóis

Leagfaidh na Ballstáit síos rialacha maidir le pionóis, a bheidh infheidhme maidir le sáruithe ar an Rialachán seo agus ar aon chinneadh ceangailteach a ghlacfaidh na comhlachtaí inniúla dá dtagraítear in Airteagal 12 de bhun an Rialacháin seo agus déanfaidh siad na bearta uile is gá chun a áirithiú go gcuirfear chun feidhme iad. Beidh na pionóis dá bhforáiltear éifeachtach, comhréireach agus athchomhairleach.

Airteagal 15

Tuarascáil agus faireachán

1. Faoi 5 bliana tar éis dháta theacht i bhfeidhm an Rialacháin seo, cuirfidh an Coimisiún tuarascáil ar chur chun feidhme an Rialacháin seo faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle. Beidh achoimre ar thionchar na mbeart a leagtar amach sa Rialachán seo san áireamh sa tuarascáil chomh maith le measúnú ar an dul chun cinn maidir lena chuspóirí a bhaint amach, lena n-áirítear cé acu a d'fhéadfadh nó nach bhféadfadh an Rialachán rannchuidiú a thuilleadh leis na spriocanna nascachta a leagtar amach sa Chinneadh lena mbunaítear Clár Beartais 2030 don Deacáid Dhigiteach a bhaint amach, agus conas a d'fhéadfadh sé é sin a dhéanamh.

2. Chun na críche sin, féadfaidh an Coimisiún faisnéis a iarraidh ar na Ballstáit, ar faisnéis í a chuirfear isteach gan moill mhíchuí. Go háirithe, faoi 24 mhí tar éis dháta theacht i bhfeidhm an Rialacháin seo, i ndlúthchomhar leis an gCoimisiún, tríd an gCoiste Cumarsáide a bunaíodh faoi Airteagal 118 de Threoir (AE) 2018/1972, leagfaidh na Ballstáit táscairí amach chun faireachán leormhaith a dhéanamh ar chur i bhfeidhm an Rialacháin seo agus leagfaidh siad amach an sásra chun a áirithiú go ndéanfar na sonraí a bhailiú agus a thuairisciú don Choimisiún go tráthrialta.

Airteagal 16

Bearta idirthréimhseacha

Féadfaidh na Ballstáit a fhoráil, i gcás bardais ina bhfuil níos lú ná 3,500 áitritheoir, gur 36 mhí tar éis theacht i bhfeidhm an Rialacháin seo a bheidh sa spriocdháta 24 mhí dá dtagraítear in Airteagal 4(2). Le linn na tréimhse sin, áiritheoidh na bardais sin go mbeidh rochtain ag oibreoirí ar an bhfaisnéis atá ar fáil arna iarraidh sin dóibh.

Airteagal 17

Aisghairm

1. Aisghairtear Treoir 2014/61/AE.
2. Déanfar tagairtí don Treoir aisghairthe a fhorléiriú mar thagairtí don Rialachán seo agus léifear iad i gcomhréir leis an tábla comhghaoil atá san Iarscríbhinn.

Airteagal 18

Teacht i bhfeidhm agus cur i bhfeidhm

1. Tiocfaidh an Rialachán seo i bhfeidhm an fichiú lá tar éis lá a fhoilsithe in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*.
2. Beidh feidhm aige ó 24 mhí tar éis theacht i bhfeidhm an Rialacháin seo.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil,

Thar ceann Pharlaimint na hEorpa
An tUachtarán

Thar ceann na Comhairle
An tUachtarán